

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2-korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 30 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 filler.

Nyitási díj 40 filler.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JOSEF.

Csütörtök, június 28.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelk: A hatalomért.
- Elnök ur. Ön téved!
- Az újságírók törvénye.
- Fixess magyar!
- Kisjelenő.
- Egy gyilkosságból — kettő.
- A Kuria döntése Lamm főhadnagy ügyében.
- Leányok tárlata.
- Látogatás Buffalo Billnél.
- Jelölt a zöld osztaltnál.
- Szelléné ügye a Kurian.
- Sok beszéd és kevés haszon.
- Az asszony, a férj és az orr.
- Tárcsa: Látogatás. Írta: Kaffka Margit.
- Ünnepek: Felsőbíró uram esete.
Írta: Négrádi László

A hatalomért.

Arad, június 27.

Eötvös Károly nem akar képviselő lenni. Függetlenségi ellenzéki programmal vállalna mandátumot, de a kerületek — számszerint tizenegy — mind szeretnék, ha ő volna a képviselő, ha ellenzéki programot vallana, de ne hirdesse nagyon. Eötvös Károly tehát nem lesz képviselő és megint künmarad a parlamentből, amelynek tagjának lenni manapság nem nagy dicsőség. Eötvös Károly nem fog ellenzéki kiskedni benn a parlamentben, ahol volna mód és alkalom annak a kifejtésére, hogy a kormány cselekedetei és ténykedései mennyiben nem felelnek meg sem a nemzetnek tett ígéreteknek, sem azoknak a törekvéseknek, amelyek a magyar nép lelkét irányították.

Mert kedves dolgok történnék most a politikában. Bielohlavek, a Zichy Aladár barátja lerózsasándorozza az országot, lerablóbandázza a nemzetet és a kormány lapjai letagadják, szépitik a dolgot, maga a kormány pedig folytatja a bécsi barátkozást. A jegybank szabadalmát, amely 1910-ben lejár, meg fogják hosszabbítani 1917-ig, holott erre semmi szerződés nem kötelez és a magyar nemzeti bank 1910-ben létesíthető volna. A horvátok csinálják a maguk illir-politikáját, a koalíciós horvátok izgatnak a magyarság ellen s ezt új rendszernek, a régi báni kormányzás pusztulásának mondják. A delegációban azt a politikát csinálták, amely ellen évtizedeken át ágált a kormány, bizalmat bizalomra halmoztak és most a képviselőház is le fogja nyelni a közösügyes békát. A szavazó jogról, a progresszív adóról, a hitbizományok eltörléséről és a szekularizációról már szó sincs. Az alkotmánybiztosítékok megteremtése körül pedig még mindig csak az ábrándok terén révedez a tekintetes haza.

A hatalomért áldoztak föl mindent és a hatalomért mondtak le elveikről, politikájukról, még frázisaikról is. A hatalom még megvan, de a nemzetnek egy csomó ábrándja és vágya megsemmisült. A miniszteri székekben már benn ülnek a vezérek, a jó állásokat már kiosztották, a megszavazhatókat megszavazták, — s mindehhez még ellenzékük sincs. Szébb, kényelmesebb dolog a világon ennél

nincs s igaza van Eötvös Károlynak, ha künn akar maradni és magába fojtja ellenzéki politikáját.

Am a nép, a magyar nép, amelynek jóvoltáért folyt tudvalevőleg a harc, amelynek jogaiért játszódtott le a kudarcos küzdelem és amelynek kenyeret ígért az új rendszer, az új kormányzat és az új politika, nem tudja és nem akarja magába fojtani elégtelenségét. A nép földet akar és hatalmas erővel áll ki a sikra a maga kivánságáért. Mindenfelé, ahol a nép izgul, forrong és lázong, az elégtelenség tör ki a lelkekből, a keserűség készíti az embereket a szélsőség felé hajló cselekedetre. Mindenütt elégedetlen a nép és sehol sem kap orvoslást a bajaira. A munkabérek kicsinyek, a megélhetés drága és a munkásokkal való bánásmód nem emberi. A munkabérek kicsisége a föld árát mesterségesen növeli, a paraszt nem jut földhöz, nem kap kenyeret és kivándorolni kénytelen. Gyár-iparunk fejlődését mesterségesen akadályozzák, mert ez növeiné a munkabéreket és emelné a földmunka árát. A néppel senki sem törődik és amikor a paraszt is érzi, hogy a keserűség pohara betelt, amikor egy jajszót hallat, akkor jönnek a csendőrök és ugyanazzal az eszközzel, amelylyel a Kristóffy főispánjait installálták, fékezik meg a népet és német vezényszóval vezényelnek tüzet a magyar parasztra.

Hol az új rendszer, hol az új- kor-

Látogatás.

Írta: Kaffka Margit.

A lefűggyőződött betegszoba félhomályában hirtelen megállott a lány. Kívülről, a napvilágos utcákról, ahol kacagó asszonyok járnak a korszót, kocsi robognak és ibolyavirág kékelik mindenfelől. Es ez a lüktető, kívánatos élet szinte még ott suhogott a puha, sötét ruhája redőiben és a kalapja fátyláról is szétáradt valami hűvös, üde lehellet.

Egy percig, amíg szeme a sötétséghez szokott, könnyű zavarral nézett körül, aztán megtalálta a beteg fekvőhelyét és tétovázás nélkül, nyugodtan közeledett. A kezét nyújtotta.

— A néniem hoztam egy borleves recipét — ő küldött be ide magához. Akkor hát nem illetlenség, ugy-e? Jónapot!

A hangja telten, biztosan csengett, — minden mozdulata csupa derűs öntudatoság. — talán tulságosan is. Mintha minden lépését külön elhatározásból tenné.

A beteg ember már az első pillanatban felemelkedett volt, — ideges, gyors mozdulat- tal, hogy összeromogtak körülötte az orvos- ges üvegek. Lázasan csillogó szemmel, sovány, verejtékos arcával előbbre, — előbbre hajolt, — aztán megismerte a leányt. A meglepetés mohó extázisával mintha nem győzte volna a közelébe várni — és végtelenül szomorú gyermekpillantásában ott égett az elmúlt he- tek minden, vigasztalan, emésztő vágyakozása

— a reménység, a gyógyulás, a jövő után. Szinte naiv remegéssel csókolta meg a leány keztyűs kezét.

— Anna! Igazán itt van, Anna?

— Hát persze! Egészen itt!

Mosolygott, egyszerűen, kedvesen, és még- is, ahogy megállt előtte, inkább valami üde álomképnek tetszett. Gyógyító, csodatevő álom- nak, a milyent a megmentett lázbetegnek látnak a válság órájában.

— Szégyelje magát, — lehelte halkán, — maga lusta! Itt fekszik, amikor az egész vi- lág mozog odakünn. Hogy csillámlik a nap, — ha látná, — és menyői bolond lila virág van már. Hoztam magának is.

Nyugodtan huzzálta le a keztyűjét, — viz- szatúzta az arcáról a fátylát, aztán pohárba igazított egy borzas kis ibolyacsokrot és meg- simogatta puhán, feületesen. — mint egy já- tékos gyerek haját. Közben egyre csicsereget.

— No, — ne busuljon, nem is jó ottkin- n. Annyi ember futkos és olyan lármások. Itt leg- alább csend van és lehet gondolkozni. Maga ugy is szeret. Mondja? Miről gondolkodik ilyenkor?

— Egy rajongó, áhitatos tekintet felelte: „Rólad!”

— Bolondos gyerek! — mosolygott a lány és hirtelen körülnézett:

— Nem hozok székét. Ide ülök — mon- ta, — és már odarebent a takaró szélére. On- nét csicseregett tovább.

— Képzelem, hogy mi mindent kifőz itt

unalmában. Az egész jövődöt, ugy-e? Mind a vizimalmokat, meg az erdőirtásokat, — aztán a sok lumpolást, asszonyt, medvehajtást, ami még hátra van, — odahaza, Erdélyben. Furcsa, ugy-e, hogy mostanság én is ezeken ábrándozom. — Kár, hogy nem lehet együtt. — A Szepességéről elküldték mind az abroszokat. Rengeteg hosszúak és Borbála néni nekem ajándékozta a családi ezüstből az ő részét is. Van egy cukortartó, — az csoda!

Csak gyorsabban beszélt-e a kelleténél. — vagy volt a hangjában valami erőltetett, tompa árnyalat? A fiatal ember visszahanyatlott a párnákra és lehunyta a szemét.

— Hogy bolondit, Anna! Hát így kell már velem beszélni?

— Ez így váratlan volt, megdöbbenve hallga- tott el a leány.

— Lásza Anna, — mondta vonagló mo- solylyal a beteg, — olyan nagyon hálás vagyok, hogy eljött. Olyan jól De miért néz gyerekek vagy ostobának maga is, aki mindig észinte volt hozzám. Miért nem mondja: Eljöttem, hogy utoljára lássalak, — hogy nyugodt legyen a lelkiismeretem, — hogy emlegethessen a társaságban. Miért nem így? Azt hiszi, nem tudom, hogy az édesanyám nem volna ilyen engedékeny máskülönb. Ő küldötte ide — Anna, — ő tudja, hogy egy hétnél hamarabb meghalok.

A leány ránézett, mintha nem értette vol- na és nyugodt, csodálkozó tekintete győzelme-

mányzás? Ez az új politika és ez az ígért boldogság? — kérdezi a magyar paraszt, amely ellen irányul az új politika és az új kormányzás minden cselekedete. A mágnás kormányzat a nagybirtokos érdekek és a feudális törekvések védelmét célozza és a kaszinónak kedvéért föláldozza a magyar parasztság nyugalma. Valóságos irtóháború folyik a munkásság ellen s miként a vadat, úgy hajszolja az ország kormánya a kétkézi munkásokat, a dolgozó népet. A drága lakomák, a külföldi szórakozások és a nagyuri kedvtelések kedvéért néhány magyar parasztnak a véré, sok millió embernek kenyerét áldozatul dobnai nem is áldozat.

Nem ezt a politikát és nem ezt a rendszert várta az ország. Rutul hajbókolni, alázatoskodni és szolgálalküsködni Bécs előtt nem nemzeti politika. Ezért nem volt szükség öt éves küzdelemre. Ezért nem volt kívánatos agyonzaklatni a nemzetet. Az ország magyar politikát és népjogokat akart. Egyiket sem kapta meg. Néhányan elkapták a koncot s ha most a nép éhez, ők nem éreznek azért lelkiismeretfurdalást.

Eötvös Károly tehát nem lesz képviselő. Nem akarják, hogy nyílt ellenzéki legyen. Hadd élvezze a béke napjait a kormány! De el fog jönni még a bíráló napja is. Mert négyszázötvenhárom képviselő közül kell olyanoknak is akadniuk, akik népképviselőnek hiszik és tartják magukat. És ezeknek tenni kell egyszer valamit a népért is, nemcsak a nagyurakért meg a hatalomért. (*)

Elnök ur, ön téved!

— Justh Gyulának. —

Arad, június 27.

Barabás Béla kettős mandátumának ügyében én folytattam Justh Gyula képviselőházi elnökkel azt a beszélgetést, melynek során Justh az *Aradi Közlöny* tegnapi vezércikkében közölt kijelentéseket tette. Az aradi „függetlenség” ma ugyancsak vezető helyen pótintervjút közöl,

amelyben a házelnök cikkünk egyik másik kitételét megkorrigálni igyekszik.

Maga a pótintervju már fölületes elolvasás után is meggyőz ugyan mindenkit, hogy nemcsak nem cáfol meg semmit, hanem újból mindenben megerősíti az általunk közölt nyilatkozatot, — mégis kötelességem határozottan kijelenteni, hogy tegnapi cikkünkben *nemcsak lényegében, hanem formájában is teljesen téves adtam vissza Justh Gyula kijelentését.* Ha pedig a házelnök most ennek elterjedését állítja, úgy expressis verbis állíthatom, hogy az elnök ur legalább is — téved.

Sajnálom ugyan, de nem tehetem meg Justh Gyulának azt a szolgálatot, hogy megörömtént kijelentései meg nem történtek tekintessenek. Nem tehetem pedig azért, mert gyorsírási jegyzeteim amelyek Justh nyilatkozata után készültek, a kérdéses beszélgetést nem úgy tartalmazták, amint azt a házelnök ur most talán szeretné, hanem úgy, amint az lefolyt és amint azt lapunk tegnapi cikkében közöltük.

Egyéni ugyan elég volna annak határozott föntartására, hogy cikkem helyesen adta vissza Justh kijelentését. De minthogy a pótintervju szerencsés szövege abba a kellemes helyzetbe hozott, hogy magával a korrigálást célzó nyilatkozattal is megerősíthetem közlésem helyességét, pontról pontra kimutathatom a házelnöknek nyilvánvaló tévedéseit.

Lássuk csak sorra a közleményünkkel, cáfoló állításokat és különösen azt, hogy mennyiben cáfolatok azok? Intervjumban Justh Gyula egyik kijelentése szerint az összeférhetlenségi bizottság akként tartozik dönteni, hogy Barabás köteles az aradi mandátumot megtartani.

Erre a házelnök a pótintervjuben a következőket mondja:

— Ezt és így soha nem mondtam, mert nekem nincs ahhoz jogom, hogy az összeférhetlenségi bizottságot ilyen nyilatkozattal befolyásoljam.

Ha a nyilatkozat csak eddig volna, valóban cáfolatnak lehetne venni. De Justh újabb nyilatkozata nem áll meg itt, hanem emígyen folytatja a „cáfolat”:

— Cupán azt mondtam, hogy az összeférhetlenségi bizottságot eljárásában a házszabályok 158. § a köti és nincs se mód, se gyakorlat, se precedens, amely a házszabály-

nak ezen szigorúan magyarázandó szakaszától eltérést megengedhetne.

A bizottságot tehát köti a házszabályok 158. szakasza vagyis az a szakasz, amely Justh szerint a bizottságnak kötelességévé teszi a választások időrendje szerinti döntést. Justh ezt a fölfogását a szakasz értelmezéséről *nem cáfolta meg*, sőt a cáfolatul szolgáló pótnyilatkozatban még határozottabban és félremagyarázást nem tűrő módon megerősítette. Hiszen nem a mi cikkünkben, hanem most a cáfolatban hangsúlyozza, hogy „nincs se mód, se gyakorlat, se precedens, amely a házszabálynak ezen szigorúan magyarázandó szakaszától eltérést megengedhetne.”

Elnök ur, ön élcel. Vagy nem élcelnek kell e tekinteni az olyan nyilatkozatot, amely a „tartozik dönteni” kifejezést úgy cáfolja meg, hogy lényegben is, formában is sokkal erősebb kifejezésekkel helyettesíti? Azon azután már igazán csak mosolyogni lehet, ha erről a demontírói komolyan azt írják, hogy korrigálása a lapunkban közölt intervjunak.

Kevéssé gyöngíti Justh alap- és pótnyilatkozatának súlyát az a kijelentés, hogy csak egyéni véleményét nyilvánította és távol állott tőle nyilatkozatát az elnöki állás tekintélyével súlyosbitani. Erre csak egy ismeretes mondás variálása a válaszuk, hogy t. i. az elnök a pokolban is elnök s amit Justh Gyula képviselőházi elnök kijelent, az jóval súlyosabb beszámítás alá esik, mintha például Lengyel Zoltán mondaná.

Hibásnak mondja cikkünket Justh abban, mintha azt mondta volna, hogy egyik aradi lapban olvasta, miszerint nem kellett volna észrevennie Barabás bejelentésének elkészését. Elnök urnak emlékezetébe idézem, hogy egyenesen az *Arad és Vidéke* c. lapot jelölte meg, mint amelyben ezt a megjegyzést a Barabás budapesti beszédéről szóló tudósításban olvasta.

A legkülönösebb azonban Justhnak az a cáfolata, amely a házszabályellenes bizottsági döntés korrektívumára vonatkozik. Itt elsőbbsen is azt mondja a házelnök, hogy ilyen tartalmu nyilatkozatot nem tett és nem is tehetett. De míg éppen tizenhárom sorral lejjebb még csak koncedál egy ilyen értelmű megjegyzést, addig további husz sor után már újból és minden kételyt kizáró módon kijelenti, hogy a Ház az

sen állta ki a férfiét, mely kutatva furódott arcába.

— Ejh, hát igazán nem tudja?

— Vagy úgy, — kacagott fel Anna és összecsapta a kezét. Már megint meghalni készül. — Hát hogy leszünk a radnai jószasszonnyal? Emlékszik? Azt mondta, hogy én tíz esztendővel előbb halok meg. No és hát semmi kedvem sincs még hozzá.

— A jósnő hazudott. Már nincs egy hetem.

— Emlékszik, akkor, Radnán. Maga az egyik partjára állt a Hejőnek, én a másikra és úgy — azon át, — csak két arasznyi ott a Hejő.

— Meghalok, Anna, — folytatta a rögeszme makacosságával. — Már érzem azt a hirtelen jobbúlást, ami a tüdőbajnál a halált jelenti. Egyszerre durcás, türelmetlen lett a leány arca, hangja.

— Pista, — ha maga még ilyen örültségekkel izgatja magát, — én bizony Isten itt-hagyom.

Hátat fordított, elindult, — aztán visszahajolt pajkosan, mosolyogva, — mint a Hejő tu-só partjáról. A férfi utánakapott, — visszahuzta, lázasan, fellobbanó erővel, szinte magához emelte a félkarján.

— Nem engedem ám! — Nem engediek. Most még az enyém vagy.

A karja, mint két vaspánt kapcsolódott a leány derekára, homloka biborosra vált.

A leány valami ösztönszerű ijedséggel próbált meghátrálni. Az úde egészség visszarette-

nése volt ez a lázas, beteg élet lüktető tulzása elől. Összeszorította fogát és az ágy mellett maradt. Ott állt egyenesen, szoborerosen, — emelt fejjel, — és engedte, hogy a csipőjéhez simuljon a beteg forró arca. A fejére tette a kezét és végigsimított rajta, — puhán, felületesen, mint az ibolyavirágon az előbb.

— Lássá, — beszélt neki csendesen, — milyen rossz fiu maga. Először is agyonlumpolja az egészségét, — meghül, szerez valami buta katarust magának, — és elnézi, hogy aggodják az édesanyja, meg a menyasszonya. Aztán még ilyen bolond beszédekkel mulattat. Maga csacsi, — csacsi!

— Még, még, — könyörgött a fiu.

— Ilyenek maguk mind, — maguk erős férfiak. Ez a krakéler népség, — és mind kétségbeesik, ha megfájdul a kiskörme. A legfőbb gyönyörűségük, megrikatni egy asszonyt. Persze azt hitte, — itt mindjárt sírva fakadok, — amiért egy-két hónappal később esküszünk meg.

— Te! Milyen jó tudsz te lenni, — Anna!

— Mintha nagyon bána az ember egy ilyen képzelődő zsarnokot. Szép kilátások, mondhatom! Magát minden esztendőben vagy háromszor el kell síratni, — míg egyszer engem temet el, — és ki tudja, a Borbála néni ezüstjeivel ki terített majd, — a második asszony?

— Még, — édes gyönyörűm!

— Tudja mit, — Pista? Igérje meg, hogy akkor sem fogja elvenni azt a sápkóros Pon-

grác leányt. — Ugy-e nem? — Nézzen a szemembe és ígérje meg.

Ez a becéző, kimélő hang egyszerre felriasztotta a férfit. A férfit, az embert, — aki ösztönszerűleg hatalmas akar lenni az utolsó lehellel, — aktív, számbavehető és veszedelmes. Felnyult a leány vállához és egy mozdulattal meghajlította, magához rántotta, csaknem érintette a gyümölcslehelletű, úde száját. Aztán egy mozdulattal összecsuklott és a párnái közé furta az arcát.

A köhögés volt. A jólsmert, vérfagyólóan száraz hangja a halálnak.

A leány megfordult, hogy segítséget hívjon, — de a beteg ujjai görcsösen kapcsolódtak a csuklója körül. Leült hát mellé, — végigsimított a fehér homlokán és felkönyöklözve nézte a szenvedőt. A normálisan jó emberek szomorú részvéte simult el a vonásain, az asszonyi lélek őszirgalmassága azokhoz, akik a védelmére szorulnak. Egy nyulánk, izmos gyereklégyre gondolt, aki vagy három éve, egy kirándulásán, — félkarral áttemelte őt a Hejő patakán. Akkoriban érett nagykorúvá bennük az a mesterségesen nevelt érzés, amit a helyzet szuggesztíója szinte +kerülhetlenné tett. A szülők akarata, a földjök szomszédsága, — minden. Anna is úgy hitte akkor, — hogy az másképp nem is lehet. Hát szerették egymást.

A beteg fakó, elváltozott arccal, pirosan gyűrűs szemekkel zihált előtte. Anna rátette a kezét halovány kék eres ujjaira. Megnézte a

összeférhetlenségi bizottság jelentését vita nélkül csak az esetben köteles tudomásul venni: „a mennyiben a jelentés a házszabályok rendelkezéseinek megfelel.” Tehát Justh újabb nyilatkozata szerint is nem minden esetben és különösen nem akkor, ha a házszabályok 158. szakaszának figyelmen kívül hagyásával a házszabályokat sértő határozatot hoz.

Maga a póntervjút közlő lap társ is a Justh nyilatkozatát követő hozzászólásban beismeri, hogy Justh újabb is főtartotta a bizottsági határozatnak érdemi fölülbírálását, ha az a házszabályokat sértené. Beismeri pedig azzal, hogy Justh-tal szemben vitatja és kizártnak tartja a Ház fölülvizsgálati jogát. Micsém mutatja jobban a cáfolat erőtlenségét, mint az a körülmény, hogy maga a cáfolatot közlő függetlenségi lap is szükségesnek látta, hogy a házelnököknek két ízben is tett kijelentésével szemben a maga ellenkező fölfogása mellett szálljon síkra. Mert Justh — oh borzalom — a cáfolatban is ismételt kiemeli, hogy a Ház az igenis megilleti a korrekció joga.

Végül csak az a megjegyzésem van, hogy ami sem tartalmilag, sem formailag nem cáfolat, az nem lesz ezáltal kicsinyességgel, egyetlen szóba való kapaszkodással sem. A Ház plénumának bejelentési egyetelmű azzal, hogy a Ház plénuma elé vitte. Azt pedig egy szóval sem írjuk, hogy különös okból történnék ez a bejelentés, mert hiszen az elnök uron kívül mások által is ismert házszabályok szerint amugy is odakerül az összeférhetlenségi bizottság határozata.

Nem tehetek róla, ha a közvélemény Justh-nak előttem tett nyilatkozatából animozitást olvasott ki Barabás Béla iránt. Mi nem tettük meg, mert a házelnökök jogi meggyőződését tisztán a házszabályokon alapulónak tekintettük. Ha mégis személyes ellentétek közrejátszását látják Justh fölfogásának kialakulásában, úgy intézze el ezt a házelnök Barabásékka), mert amint a kontroverzia földézésében nem volt részünk, épen úgy annak elosztásából sem vállalunk részt.

Bak Sándor,

az Aradi Közlöny munkatársa.

Az ujságírók törvénye.

Arad, június 27.

Nehéz esztendőnk küzdelmes idejére tekintet vissza a magyar sajtó. Mintha a végtelen háborúság fátuma szakadt volna a nemzetre, egymást érték az emésztő viharok, a melyek elvekben, eszmékben, intézményekben egyaránt történelmi küldetéssel végezték a purifikálás nagy munkáját. A viharok Aeolus zsákjait a sajtó gondozta minden időn. Ő ébresztette föl a harci tüzet, ő irányította az eszmék nagy csatáját, ő készítette elő öntudatos hadakozással azt a hatalmas tisztulást, a melynek hatását még ma nem mérhetjük meg, amelynek történelmi munkája még ma ködbe vész s csak a közelebbi vagy távolabbi jövő rendeltetése, hogy korszakos eredményeit de nonszálja. A sajtó, a melynek érverése mindig forró és lázas, elevenen érzi, hogy a kulturának órlás hittérítő munkáját jelentik a lezajlott nehéz küzdelmek. A sajtó tudatában van annak is, hogy a politika nagy vállásháboruja, amelyben zentségek pusztultak és szentségek támadtak, korántsem ért még véget s sok érző szív fog még elfáradni, sok szenvedély ellobogni, sok áldozat elhullani, míg kitisztulnak a hadakozó eszmék és bekövetkezik az új vallás győzedelme. A sajtó élén állt a csatának a multban is, nem irtózik attól a jövőben sem. Ismeri az eszmék, az intézmények életképességét s nem pihen el addig, amíg kialakult eszmék, szilárd irányzatok nem fejlődnek ki a magyar közéletben, az alkotó munka csak szilárd és kulturált bázison lehetséges, amelyet e mellett nem rongál, de folyton nevelő haladással gyámolít a kornak uralkodó szelleme.

Állottuk a harcot a multban és lelkesedéssel vállaljuk a jövőre nézve. Munkakérdünk, akaratunk, kitartásunk rendíthetetlen. A közérdek s magasabb eszmék szolgálata irányítja törekvésünket. De egy pillanatig gondolkodni kell magunkra is. Gondolnunk kell nemcsak a saját javunkért, de azért a jelentős közszolgálatért is, amely súlyosan szenvedne, ha megfogyatkoznék harcképességünk és kihülne lelkesedésünk melegsége. Amilyen fáradhatatlansággal tudunk résztvenni az eszmék és érdekek lezajlott harcában s amilyen szilárd elhatározással vállaljuk a harcot a jövőre is, olyan fáradhatatlansággal és szilárdsággal kell

síkra szállnunk a magunk érdekéért. Az állami hatalomnak, amely anyagi és erkölcsi javak fölötti diszponál, s mely kötelességei vannak velünk szemben. A közélet legfontosabb szerve, a folyton munkálkodó, folyton szenvedő, folyton sebeket hordozó sajtó sürgős gyámolításra szorul, különben abban a nagy közéleti és társadalmi evolúcióban, amelynek szárnyait a lefolyt küzdelem kibontotta, nem képes teljesíteni kötelességét. A közönség igényei annyira megsokasodtak a sajtóval szemben, hogy ha ennek anyagi és erkölcsi alapja sürgősen meg nem erősítetik, nem tud megfelelni a nagyraott kívánalmaknak.

Az első nagy kötelessége a sajtónak önmagával szemben és az államhatalomnak a sajtóval szemben, hogy az ujságírói hivatal törvényhozást rendezését szorgalmazza és keresztülvigye. Régi óhajta ez, amely máig kielégítetlen maradt, kétségkívül azért, mert nem minden időben kedveztek a körülmények. A késedelmek eddig hiba volt, ezután bűn lenne. Az ujságíró nem lehet többé rabszolgája annak a közérdeknek, amely mindig mások közérdeke és amelyben az ő igazságos magánérdeke nem talál gondozást. Az ujságíró nem lehet időtlen időnkig mások közéleti sikerének fullajtárja, mások anyagi jólétének sürgetője, erkölcsi javainak védője, nem ekszponálhatja magát folytonosan a pártküzdelmek csataterére és az osztályok harcában, amikor neki semmi pécélja sincsen, mert még ekszisztenciáját sem védelmezheti meg.

Az állam eddig csaknem minden u. n. szabadfoglalkozás törvényes védelméről gondoskodott. A kereskedők és iparosok részére rendszeresítette a kamarákat s az iparosok részére külön az ipartestületet, az ügyvédeknek is, a közjegyzőknek is kamarát állított, az orvosok kamarájának létesítése csak azért késik, mert az orvosi mesterség államosítása állandó kormányfeladatot képez, szóval minden szabad mesterség ma már a törvények sárcái között van, csak az ujságírók mestersége nélkülöz minden törvényhozási gondozást, noha, azt hisszük, jelentőség tekintetében fölér az említett foglalkozások bármelyikével, rendezése pedig a legkönnyebb, mert érdekei nem annyira szétagazók.

Az ujságíró tisztán a társadalmi és gazdasági küzdelem sík terére van száműzve. Ha

körmök ives behajlását: ez már az előrehaladott betegség jele. A leány egy pillanatra erős, igaz fájdalom nyilalását is érezte. Ez hát a vég, — gondolta. De vajon úgy jobb lett volna?

A beteg megszólalt. A hangja nyugodt volt — szinte vigasztaló.

— Anna! Jöjj közelebb, — hallgass ide! — Nem szabad, sugta a leány és az ajkára tette az ujját.

— De, — kell! Hajlíj ide! — Hallottad Anna?

Aztán halkán, — zihálva suttogott a fülébe: — Lehet, hogy csakugyan nem tudtál róla. — de most belátod, — ehíszed, ugy-e? — Lehet, hogy képzelődöm, tévedek az időre nézve, — talán kihuzom még a telet is, — Lussinban vagy máshol, de hallottál-e valakit tüdővészéből kigyógyulni az én koromban?

— De hiszen... — Hallgass, Anna! Egy éjszaka az anyám megszomjazott mellettem. A pohár víz itt volt érintetlenül, — és ő mégis frissset hozatott magának. Tudom, hogy fertőző baj, — szóla tudom.

A leány egy pillanatra, — az emberi nagyság egy üdvösséges pillanatára, — ime csak az örök asszony nyá nőtt. Leemelte a beteg ember poharát és ivott. A férfi nézte, — szinte eszelős imádattal, — mint az oltárok szűzét, — aztán elvette a poharat.

— Ez nem az enyém, — sohase használtam, a doktornak készült ide. De hallgass rám,

Anna. Mondjuk, — a legjobb esetben, — hogy még komolyan igérnének nekem egynehány évet. Azt hiszed, a magaméhoz kötném akkor is a te fia'at, erős életedet? Megrabolnálak-e attól a néhány évtől? Add ide a kezed. Az ujjad, — itt a gyűrű helye! — Itt jegyezték el játékból, egy összefont tuzaszárral, — tudod?

Két ujjával átfogta a leány gyűrűs ujját, — aztán a maga forró tenyerébe temette az egészét.

— Ismerlek Anns, — milyen lelkiismeretes vagy te, — babonásan lelkiismeretes. Ez a játékmátka elronthatná a boldogságot. Most megcsókolom a gyűrűnk helyét Anna, — nem vagy a menyasszonyom.

A leány nagyanyit szemmel, halaványan nézett rá. A keze megremegett, vissza akarta huzni.

— Hagyd csak, — mondta, — és most már ő simogatta szánó, szinte atyal szeretettel, — hagyd, ennek így kell lenni. Be fogod látni, hogy így jobb, így, most jó, — milyen nyugodt vagyok!

A lélekzete csakugyan halk lett, — könnyebbült, egyenletes.

— Régen voltam ilyen nyugodt. Ha tudnád, Anna, milyen heteket éltem át. Az a sok bizonytalan kétség, — az gyötört el. Sohasem éreztem ilyen egyszerűen, biztosan a halált. Hisz nem is olyan nagy dolog, ugy-e? Te most kimégy az ajtón és abban a percben meghaltál nekem. Csakugyan előbb, — mint én ne-

ked, — mert én veled maradok szután is, — jó emlékezésed leszek, — ugy-e?

Szó nélkül bólintott a leány és az ajka megremegett. De az a szomoruan gyöngéd tekintet fogva tartotta az arca minden mozdulatát.

— A halál nem is rossz, — csak biztosan kell tudni. De engem néha elfogott valami kétségbeesett, szívós élettágy. Azt gondoltam, — lehetetlen eljuszni, mikor élni akarok, — akárhogy, — ha úgy bánva is az életemmel, mint egy törött pohárral. De azért voltak túlcsigázott pillanatok, mikor azt hittem, lépem mind a borogatásokat, összeöröm az orvosságos üvegeket és nekieredek egyszer még az életnek, — egy mohó, sürített, utolsó napra, — tobzódni mámorban, játékban, muzsikában. És esténként, ha jött az önkivület, mondják, erővel tartottak itt. Hozzát akartam menni mindig.

— István!

— Ne! — Hisz most már jól van minden. Most jól vagyok és olyan nyugodt. Nézd Anna, — mi jutott eszembe. Még a télen járt itt nálam egy pajtásom, Roxer Sándor, — a nagy szász. Ha tudnád, — folyton rólad beszélt, — ismeri a szokásaidat, a nótád, a színed, a virágokat, amiket szeretsz. Tudsz róla ugy-e, hogy nagyon magadba bolondítottad? Keményfejű, erősvallu legény az, — és kis kutyád lenne, ha hozzá mennél. És a vagyona...

Most már halottápadtan állott előtte a leány. A mosoly vonagló kisléret maradt a szá-

helyzetén javítani akar, gazdasági osztályharcot kell kezdenie, amelyhez nincs ereje, mert vagy aránytalanul nagyobb erőbatalommal kell szembeállania, vagy maga alatt vágja a fát, mert aki ellen harcolnia kellene, az gyöngeségénél fogva színlén harcképtelen. Aztán meg sorai sem olyanok, hogy a gazdasági harc nagyobb sikerrel bízathatna. A legelőtöbb ekszisztenciális körülmények, amelyek természetesen az érdekek különbözőségét is megteremtik, tagolják szét az újságíró társadalmat. Hozzájárul ehhez még a mesterséggel járó lázas és intenzív idegélet, amely eltompítja az akaratot és szinte megfosztja az újságíró az energiának attól a nagy fokától, amelyet a gazdasági harc megkíván.

Az idők parancsa, hogy a gazdasági harc előbb-utóbb bekövetkezzék. De megelőzőleg törvényhozásilag kell rendezni a harcba lépő csapatokat. Bizonyos kvalifikációhoz kell kötni a csapatszolgálatot és a kivivandó eredményekben való részesedés jogát. Sok eleme van a sajtónak, amely se harcolni nem tud, se a harc esetleges eredményeire nem érdemes. Ezeket törvényhozásilag megállapított jogkörben kell kisselejtezni, mert ha az újságírók a maguk — nem szabad — de vadonc pályáján maguk végzik el a kissejtezést, számosan visszatávednek és kritikus helyzetben az ellenséghez csatlakoznak. Ez volna az első teendő.

A másik: a már rendezett csapatok jogviszonyainak megállapítása olyanformán, hogy lehetőség szerint a törvényhozásilag megállapított jogkörben végeztessek el az újságírók munkaidejének, fizetési osztályainak, felmondási idejének megállapítása, ide vonassék be segély-intézménye, nyugdíjügye, itt bíraltassanak el egymás között, vagy a lapvállalatokkal szemben vagy hivatásának teljesítése közben fölmerült vitái és sérelmei. Itt tárgyalassanak meg mindazok a körülmények és életviszonyok, amelyek időnkint a sajtót befolyásolják és amelyek megfelelő kihasználással az újságírókra gyümölcsözők lehetnek. Szóval itt gondozassék az újságírók anyagi érdeke s ezzel járó erkölcsi jóléte, hivatásának minden gondja-baja, úgy, ahogy a kereskedőké, az iparosoké, az ügyvédoké, a közjegyzőké gondoztatik a maguk kamarájában, testületében.

Az újságírói kamara rendszerezésével volna ezek a kérdések megoldhatók. Az Új-

ságírók Országos Szervezete elhatározta, hogy az újságírókra nagyjelentőségű intézmény érdekében országos akciót indít, mert elérkezettnek látja az időt arra, hogy ez a régi terv megvalósíttassék. A szervezet éppen a jelenlegi viszonyok között és a jelen kormány uralma alatt reméli, hogy akciója az illetékes körök lelkes helyesléssel fog találkozni és úgy a kormány, mint a törvényhozás időt szakítanak arra, hogy a magyar újságírók anyagi és erkölcsi létalapotját megszilárdítsák s a közvéleménynek általában olyan erős bástyáit létesítsék a közélet mezején, amelyek harcban, békében egyaránt biztossággal látják el a nemes szolgálatokat. Az újságíró szervezet elvárja az illetékes köröktől, hogy az újságírók törvényhozási rendezését többé nem odázzák el és sürgősen megtesznek mindent, hogy az arra hivatottak nyugodt mederben folytathassák az ország előbbvitelének legjelentősebb kulturumkáját.

Az újságírók sohasem kértek a hatalomtól semmit, mert annyira bolondos rabjai a mesterségükben lobogó szenvedélynek, hogy reális érdekeikért soha egyesült erővel sikraszállani nem tudtak. Ám a létűnt néhány esztendő olyan kálváriája volt a megfeszített munkának, a súlyosabbnál súlyosabb megpróbáltatásoknak, hogy most, mikor némi pihenés megújítja a harcban kapott sebeket, ezek a sebek követelik lázongva a gyógyító it, a lét, vagy nemlét veszedelmének elhárítását. Most úgy érezzük, hogy nagyon tudunk akarni s ha reformtörekvéseinket el tudjuk fogadtatni a közakarattal, akkor a nemzeti fölfrissülés, a nemzeti evolúció érájában a sajtó új korszakának is hajnalhasadása leszen.

(r-a.)

Kisjenő.

Aradmegye és a főhercegi család.

(József főherceg beiktatásához.)

Arad, június 27.

Egy nap választja el Péter és Pál ünnepét László napjától. Péter és Pálkor iktatják be a kisjenői dominiumba József főherceget, — két nappal azután, hogy az ágyai erdő halottjának, László főhercegnek emlékezetére megcsendül az ágyai kápolna harangja s misét mond a kisjenői kegyuri templom papja a legmagya-

ja körül, a lélekezete gyors lett, a keze menekülni próbált. Esdeklő sikoltás volt a szava:

— István! Ne beszéljen!

Az felült újból és előrehajolva, mélyen a szemébe nézett. Mint aki tulesett valaminek a nehezén és föllelekkzik valami kis gyönyörűségére. Megint az esdeklő szemű gyerek volt, — a szegény beteg gyerek, — akivel szemben egyszerre viszanverte a fölényét.

— Azért, Anna, — add ide még egyszer a kezét. Még egyszer, — megcsókolom a gyűrű helyét. Ne csak így! Jöjj még közelebb, — csak egyszer, — most utoljára. Olej meg te is, — a két karoddal. Anna! Az arcod csupa bársony! Látod, — a világ minden dolga közül ez volt a legjobb, — hogy most egyszer, — te, — lásd, boldog vagyok, Anna.

— Felnézett, — homlokán lázasan lüktettek az erek, — arcszíve kiélesedett, — a keze sülött, mint az izzó parázs, — az ajka száraz volt, cserepes. A leány lehajolt hozzá, hirtelen, alig érintve, — mégis megcsókolta.

— Már sietnem kell, — Isten vele! Logyen jó, — vigyáznai kell magára! Isten vele! A viszontlátásig!

Gyorsan megfordult, — vissza se nézett többé.

Uttkinn, az ajtóban várta az őszhaju asszony. Hallgatva ölelték meg egymást, aztán félíg zokogva suttoztak el egy pár szót.

— Köszönöm, az Isten is megáldja érte, gyermekem!

— Meddig élhet?

— Napokig! Talán az éjjel...

— Hát ha még...?

— Semmi sem segíthet. Csoda sem.

— Ugy szeretnék vele maradni addig néni.

De visznek falura...

Prófan vigasztaló szavak ötlöttek az eszébe, aztán megérezte, hogy nincsenek itt helyén. Mit is tehetne ő többet ennek az erőslelkű, fájdalomában is büszke öreg asszonynak, aki immár percnként idegenebb neki. Lassan haladt az ajtó felé, — ott szétnézett.

— Valamit letettem itt, amikor bementem. Itt van valahol.

Az asszony egy karikagyűrűt vett fel az asztalról és odaadta.

— Lásza, édes Anyám, — egészen elfelejtkeztem erről. Mélyen hálátlan vagyok. Hát legyen boldog nagyon, nagyon, szeressék úgy, ahogy mi szeretünk volna. Roxer olyan derék, jó ember, — a fiamat is szerette. Legyen nagyon boldog.

És áldást intett a leány lehajtott fejére, — ahogy az erdélyi protestáns házaknál szokás, — extán elkísérte az ajtóig.

Az pedig ruganyos léptekkel, — sietve indult ki, — ki mentül előbb, — a napra, a zajba, az utcára. Átragadt rá az élet beteg imádása, — fullasztotta a csók emléke, amit a kegyeletnek szentet, — lemosni, — megsza badulni, — itthagyni!

A völgyénye várta a sarkon.

rabb Habsburg ág korán letört hajtásának lelki-üdvéért.

Az ünnepélyes beiktatásra nagyban folynak az előkészületek. Mióta a tekintélyes latifundium a modenai hercegi ház kihalása után a nagy nádor birtoka lett, másodsor száll már apáról fiúra az uradalom fölötti rendelkezés joga. A modenai család fiúág nélkül maradván, III. Rinaldo herceg leánya, *Mária Beatrix Bionda* hercegnő nőül ment I. Ferenc király harmadik fiához, *Ferdinánd* főherceghez megalapította az osztrák *Este*-családot. A kincstár ekkor „ex defectu ducis Mutinensis” sorra adogatta el a modenai ház birtokait s így jutott az aradmegyei Kisjenő *József nádor* tulajdonába. A nádor megbízottja, *Lefèvre György* 1817. május 4-ikén vette át az uradalmat.

(Az első beiktatás.)

József nádor volt az első, aki Aradmegyében először adott példát nagy uradalmak ok-szerű vezetésére. 1817. augusztusában látogatta meg először új birtokát. Nagy ünnepséggel fogadták. A vármegye 17 tagu üdvözlő küldöttséget menesztett elébe, hogy az új aradmegyei földesurat beiktassa birtokába. Szomorú beiktatás lett volna ez, bármily fényes díszmagyarok feszültek is a megyei urak meilain. A 168.000 holdas dominium, amely magába foglalta *Kisjenőt, Siklót, Nagy-Zerén-tet, Erdőhegyet, Ottlakit* s amelyhez később százezer forint hozzávásárolta a nádor *Nadab, Somos, Szintye, Agya, Feketeagyarmat, Csintye* és *Miske* falvakat s a bánkúti és kis kakuci pusztákat, — elhanyagolt állapotban, elvaduitan várt új urára. Az erdőségek pusztuló félben voltak, a földek nagy részét bokrok fedték. Az esőzések és a talajvíz nagy mocsarakat alkottak mindenfelé s a vadvizes talajt minden tavasszal elöntötte a két Körös. A jobbágyok nem ismert semmi rendszeres munkát. A pusztulás képe ült mindenütt.

A beiktatás nem is történt meg, mert a nádor előbb rendbe akarta hozni a birtokot. Szarvasmarhákat hozatott a Nagy-Kunságból s Derékegyházáról, a *Károlyi* gulyából; ősmagyar módra kezdte a marhatenyésztést. 1820-ban Alcsutról juhokat is hozatott, ámbár a vadvizes földön bajos volt s nagy gondot adott a legeltetés. Röviddel utóbb a nádor *Milos* szerbiai uralkodótól vásárolt mangalicákat. Csakhamar csodájára jártak a kisjenői állattenyésztésnek, amelyet az erős üzleti érzéssel megáldott főherceg a pesti kereskedők révén szépen kamatoztatott is.

Hátra volt azonban még a mezőgazdasági megművelés, melyhez ugyancsak nagy agilitással látott hozzá a nagy nádor. Fákka szegélyeztette a dűlőket s ma is mutogatják Kisjenőn a három hatalmasra nőtt tölgyet, melyet ő ültetett el saját kezével. Csakhamar bőven termett a birtokon minden takarmány s buzaféle. A főherceg az akkortájt használatban volt fa-ekéket felcserélte *Zugmayer* főle vaskékekkel s a gazdasági gépek egész sorát ő alkalmazta először a megyében. Az épületek is nagy változáson mentek át. Míg az átvételnél összevissza 78.000 forint ára-épületet talált a nádor, nemsokára már egy millió és százezer forint értékű épület emelkedett a birtokon. Sörház, ecetgyár és műmalmok dolgozták fel a termények egy részét s a nádor ezzel is megmutatta, hogy az állattenyésztésen, földművelésen és rendszeres erdőkezelésen kívül a mezőgazdasági iparral is lehet az uradalom jövedelmezőségét emelni. 1830-ban azonban még csak 28.310 hold állott művelés alatt. A kisjenői uradalom volt Aradmegye első rendezett nagybirtoka, mikor *József nádor* 1836. szeptember 20-ikán nagy ünnepségek közepette beiktatták földesurnak. Ez a beiktatás megelőzte

az aicsutit, ahol csak október 18 án helyezték ünnepélyesen birtokba a nádort.

(József nádor Aradon.)

Ugyancsak a harmincas években *Beszédes* József, az aradmegyei Nádor-csatorna építője, a nádor utasítására megásatta a *nagyszerűnd-kisjenői csatornát*, hogy a Fehér-Körösbe levezesse a Fekete Körös vadvizait és áradásait. A Fehér Körös ugyanis egy héttel későbbben szokott áradni, mint a másik. A *tagosítási* törvényt is megelőzte a nádor, aki a legelő elkülönítését még 1831-ben megkezdte a kisjenői uradalomban. Ez a szépen haladó, nagy arányú birtokrendezés vezette rá a többi birtokosokat, hogy megalakítsák a megye gazdasági egyesületét.

A haladás, melynek megindítója nagyrészt a tevékeny főherceg volt, magát a nádort is meglepte. Maga Arad városa, — melyről az egykorú gunyvers így emlékezett meg: *Arad luridum; nec civitas, nec oppidum* — szintén megérezte a nádor tevékenységének jótékony hatását s amikor a főherceg 1841-ben, július 25-ikén meglátogatta a várost, valóságos mámor vett erőt a lakosságon. Már Mikalákán, az Arad előtti faluban diadaliv fogadta az öreg nádort. A Mikalákától Aradig vezető uton, hogy azt szélesebbé tegyék, kivágták a fűzfákat. Az utcákon lovas polgárok és tanulók állottak sorfalat. A tanács — *horribile dictu!* — még azt is elhatározta, hogy kivilágítja a várost s amíg a főherceg vendége lesz, mindennap *locustaria* és *söpörteti az utcákat*. Ez pedig akkortájt nagy dolog számba ment. A nádort 8000 lámpa fénye fogadta. József nádor egész este kedélyesen mulatott a nép kiserdei ünnepén s harmadnap folytatta az utját Kisjenő felé.

(Az uradalom berendezése.)

A nádor halálával a legmagyarabb királyi hercegre, a tavaly elhunyt *József* főhercegre szállott át a birtok. A rossz gazdasági konjunktúrák folytán a sör-, szesz- és ecetgyártást később félbenhagyták az uradalomban, ahol most csupán növénytermeléssel és állattenyésztéssel foglalkozik a vezetőség. Néhai József főherceg kezdte meg a birtokon az udvari vadászatot, melyek a nagy vadállomány folytán rendszerint fényes sikerrel járnak. Vaddisznó, farkas, róka, borz, vadmacska, nyest, menyét, görény, őz, nyul, fácán, fogoly, fűrj, tuzok, daru, vadlud, vadkacsa, szárcsa, bibic s szalonka nagy bőséggel akad az uradalom erdeiben, fűzeseiben és más vadászterületein.

József főherceg a vadászatokon kívül is szeretett Kisjenőn tartózkodni s évek során megszokottá lettek a Péter Pál-napi nyári ünnepségek, mikor a fenséges ur szíves vendégül látta Aradmegye urait is. Ilyenkor mindig hosszabb ideig tartózkodott a főherceg Kisjenőn s az ő „legkedvesebb jóbarátja“, néhai *Ormos Péter* volt az ünnepségek főrendezője.

A legutóbbi adatok szerint az uradalomból csak 4—5 ezer hold van bérbe adva, a többi házi kezelés alatt áll. Az egész birtokot *Kokas* József uradalmi felügyelő kormányozza, míg a főfelügyeletet a főhercegi család összes uradalmának kormányzója: *Líbics* Adolf udvari tanácsos gyakorolja. Igen érdekes, hogy az uradalomban alkalmazott tisztviselők hatáskörét külön „Tiszti szolgálati szabályzat“ állapítja meg. A kisjenői birtokon 28 nyugdíjogosult tisztviselő van; a cselédek száma 490. A cselédség szolgálati idejéhez képest kegydíjban részesül. A földiek 10¹ ispánságra oszlanak s az összes alkalmazottak évi fizetése átlag 214 ezer koronára rug. A hajdan 160,000 holdas birtokból ma már csak *34,328 katasztrális hold van a főherceg kezén*. Ezzel szemben a gazdasági

épületek értéke *négy millió koronára* emelkedett. Számuk megközelíti az ö-százat. Az uradalom évi adója 105,672 korona.

Az elhunyt József főherceg Kisjenőn is megkísérelte a cigányok letelepítését, de teljesen sikertelenül. Kedvenc cigányai a környék leghírhedtebb betörői lettek.

A gyászév letelt. Csütörtökön este érkezik meg Kisjenőre az új földesur, a legmagyarabb főhercegnek magyarságában, szívjóságában méltó utóda. Az új földesur belkutatása azonban csak hagyományos formalitás, mert hiszen az ágyai erdő fái között elbullott vércseppek, *László* főherceg vérének cseppjei ide kötnek ugyanis. Az ágyai erdőben ott van az „a rög, amely ideköt.“

S a kisjenői kastély most virágzó hársai illatozva várják új urukat és urnőjüket, a legmagyarabb Habsburgokat, akik jobban odanóttek a magyarok szívéhez, mint a nagy család bármelyik más tagja.

Fizess magyar! Emelik a kvótát.

(Ujabb osztrák zsebelés.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 27.

A magyar kvótadeputáció, amennyiben a delegációk péntekig befejezik munkájukat, szombaton összeül Budapesten, hogy hozzászóljon az osztrák nunciához, amely tudvalévően a kvótát *a lakosság számáránya szerint 57.6: 42.4-ben akarja megállapítani*. Ha a delegációk munkája tovább tartana és *Szell* Kálmán, a kvótabizottság elnöke akadályozva volna abban, hogy szombaton Budapesten lehessen, akkor a magyar kvótabizottságot július 2-ikára fogják összehívni.

A kvótabizottság Bécsben lévő tagjai az osztrák bizottság követeléseit természetesen elfogadhatlanoknak mondják és Földes Béla tanár, a kvóta-bizottság elnöke egy bécsi újságban ma kijelentette, hogy azon az alapon, amelyet az osztrák bizottság javasol, *még tárgyalni sem lehet*. Sőt határozottan kijelentette, hogy más kvótakulcs, mint amilyen a mostani, el sem képzelhető. A kvótának a népesség száma alapján való megállapítását a magyar bizottság sohasem fogadhatja el, mert ez abszurd követelés.

Mindemellett az osztrákok feltűnő békülékeny hangon beszélnek a dologról. Nem mint ha követeléseikről le akarnának mondani, belátván, hogy ez Magyarország újabb megrablását és kizsákmányolását jelent, hanem mert azt gondolják, hogy jó szóval és hízogó dolgokkal legalább a kvótadeputáció tagjait a lábukról levehetik.

A kormánypárt nagyban reménykedik abban, hogy *Szell* Kálmán, akit nem minden jogosultság nélkül „homo semperpetans“ nek lehet nevezni, közvetítésével és örökös paktálásaival majd csak „sikert“ fog elérni. És így bekövetkezhetik, mire az osztrákok oly nagyon vágyódnak, hogy *Magyarország a közös költségekhez való arányában majdnem a felét fogja vállalni*, noha az osztrákok dugják zsebre a haszon oroszlánrészét.

Beszélnék Bécsben magyar politikai belátásról, magyar méltányosságról, magyar politikai érettségről, mely nem a népszerűséget hajhászsa, hanem meghajol a szükséges követelmények előtt. Ilyen farkcsóválással és ilyen jezsuita fogásokkal akarnak a magyarok hiúságának hízogolni, csak azért, hogy annál szabadabban nyuzhassanak bennünket. Azonban en-

nek a horribilis dolognak talán még sem ülnék föl a koalícióban. Egészen koldussá tenni még sem lehet ezt az országot.

De lehet, hogy a tisztelt osztrák urak csak azért követelnek olyan sokat, mert azt hiszik, hogy legalább valamivel többet kapnak majd, noha az is sok, amit eddig is kaptak.

Egy gyilkosságból — kettő.

(Rejtélyes bűntény Soborsinban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 27.

Két héttel ezelőtt rejtélyes gyilkosság történt a *soborsini* erdőben. Ismeretlen tettes orvul melibe lőtte *Toma* Nikoláj erdőkerülőt. A csendőrség serényen folytatta a vizsgálatot a tettes kézrekerítésére, ami azonban napokig nem sikerült. A vizsgálat eleinte helytelen irányba terelődött és több ártatlan embert gyanúsítottak meg a gyilkossággal, míg e hétnek elején a csendőrség nyomára jutott az igazi tettesnek *Czurle* Juon soborsini földművelő személyében.

A nyomozás során a csendőrség titokzatos esetről lebbentette fel a fátyolt, amely összefügg az erdőőr meggyilkolásával.

A csendőrségnek kétségtelen bizonyítékai voltak az iránt, hogy az erdőőr gyilkosa *Czurle* Juon, de a közhez akarta keríteni azt a fegyvert is, amelylyel *Czurle* a gyilkosságot elkövette. A fegyver kézrekerítésére nyomozást tartottak *Czurle* Juonnál, akinek *felesége szintén bevallotta, hogy férje a gyilkos* és a gyilkosságot vadászfegyverével követte el. A fegyver hollétére nézve az asszony azt vallotta, hogy azt *Czurle* Vasziljénél, a gyilkos bátyjánál rejtették el.

A csendőrség erre *Czurle* Vaszilje házába ment, ahol megejtette a nyomozást, de minden eredmény nélkül. Miközben ugyanis a csendőrség a gyilkos bátyjánál nyomozott, sikerült átcsempészni a fegyvert *Czurle* Juon házába. Itt a két *Czurle* feleséget biztos helyre akarták rejtetni a fegyvert, előbb azonban kivették a töltéseket. Miközben a két asszony a töltéseket kiszedegette, a fegyver véletlenül erdőrdült és a golyó *szíven találta Czurle Vasziljénét, aki holtan rogyott össze*.

Az esetet *Czurle*ék *elítelték* és hogy ki játszik a halottkémét, „felöltöztették“ a halottat. Mikor a halottkém megjelent, hogy megvizsgálja a holttestet, azzal a kifogással, hogy fel van már öltöztetve, *Czurle*ék rábírták a halottkémét, hogy ne vizsgálja meg a holttestet. A halottkém nem látván semmi gyanúsat az esetben, kiállította a természetes halált bizonyító iratot, mire az a szonyt eltemették.

De a titokzatos eset mégis csak fülébe jutott a csendőrségnek, amely ebben az ügyben is megindította a nyomozást és jelentést tett az esetről az aradi kir. ügyészségnek.

Az ügyészség megkeresésére ma *Domokos* László vizsgálóbíró *Aussterweil* László dr. és *Posgay* Lajos dr. törvényszéki orvosokkal kiutazott Soborsinba, ahol exhumálták *Czurle* Vasziljéné holttestét és megállapították, hogy az asszony nem természetes halállal halt meg, hanem agyonlőtték.

Az erdőőr gyilkosát, *Czurle* Juont és a feleségét, valamint *Czurle* Vasziljét is *letartóztatják*. A vizsgálatot abban az irányban is megindították, hogy nem szándékos gyilkosságnak esett-e áldozatul *Czurle* Vasziljéné? A két sógorasszony ugyanis nem a legjobb viszonyban élt egymással.

Szelléné ügye a Kurian.

(Jogerős ítélet.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 27.

Amig Szelle Józsefről, a nyomtalanul eltűnt aradi ügyvédéről, időnkint a legkalandosabb hírek kelnek szárnyra, amelyek szerint a hírhedt ember hol Egyiptomban mászsa a piramisokat és olvassatja a hieroglifákat, hol meg egy napkeleti teaházban kopasztja a sárgabőrű vendégeket, addig itthon maradt felesége nem valami kellemes események hősaadjaként szerepel. Ma például — mint fővárosi tudósítónk sürgönyzi — a kir. Kuria hozott ellene jogerős ítéletet abban a bűnperben, melyet a férje család bukásában való bűnrészessége miatt indítottak ellene. A Kuria jóváhagyta a kir. táblának három heti fogházi szülő ítéletét, melyet azonban Szellénének már nem fog kellene kitölteni, mert beszámították a vizsgálati fogházba.

Nagy feltűnést keltett két évvel ezelőt az a bűnpör, amelyet Szelle Józsefné ellen indítottak. Azzal vádolták meg ugyanis, hogy, amikor férje ellen kimondották a csődöt, a csőd-tömegből több értékes tárgyat elvont és azokat elrejtette. Azzal is megvádolták, hogy férje követeléseit magára ruházta, férje ingatlanait magára íratta és a csőd-tömegből elvont tárgyakat értéktelen holmikkal cserélte ki.

Amikor Szelléné ellen megindították a bűnpört, férje már nem volt itthon. A vizsgálat során az ügyészség tudvalevőleg vizsgálati fogházba is helyezte Szellénét, aki néhány hetet töltött az aradi ügyészség fogházában. Azután hosszabb idő telt el, amíg az ügy főtárgyalásra került. Szellénével együtt vád alá helyezték Klein Sándort is, aki állítólag a csőd-tömegből elvont tárgyakat Új Aradra szállította.

A főtárgyaláson, amelyet óriási érdeklődés mellett tartottak meg, Szellénét Czédly Károly dr. védte. Az aradi törvényszék akkor Szelle Józsefnét — a férje család bukásában való részessége miatt — egy hónapi fogházra, Klein Sándort pedig száz korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen a védő felebbezéssel élt s így az ügy a nagyváradi kir. táblához került, amely Szelléné büntetését három hétre szállította le, amit a vizsgálati fogházzal kitöltöttnek vett, Klein Sándor büntetését pedig helybenhagyta.

A táblai ítélet ellen az elítéltek semmisségi panaszt nyújtottak be a kir. Kuriahoz. Mint fővárosi tudósítónk sürgönyzi, a legfelsőbb bíróság egyik büntető tanácsa ma tárgyalta Szelléné ügyét. A Kuria, a hozott határozat szerint a táblai ítélet ellen benyújtott semmisségi panaszokat elutasította s így az ítélet jogerőre emelkedett.

TANÜGY.

(—) Iskolaszéki ülés. Arad város iskolaszéke június hó 28-án csütörtökön délután 4 órakor a városház emeleti kistermében tartja rendes havi ülését. A tanácskozás tárgyai: 1. A nagyszalontai ev. ref. esperesi hivatal átírata, melylyel megküldi a Bedő Bendegez aradi lakos által Varga Károly hitoktató ellen beadott panasz ügyében hozott egyházmegyei ítéletet. 2. Az aradi „Tulipánker.” szövetségének átírata, a csipkeverésnek a városi női iskolai tanítás keretébe való beillesztése tárgyában; 3. Arad város közigazgatási bizottsága megküldi a miniszterium rendeletét, a városi községi elemi iskolákban a magánoktatásnak kivételesen való engedélyezése iránt. 4. Arad város törvényhatósági bizottságának határozata, a negyedik kiegészítő tanítói állás rendszeresítésének kimondása tárgyában. 5. A Weitzer János-utcai elemi leányiskola tantestületének előterjesztése, a jövő iskolai évtől kezdve ott a

„Napközi Gyermekekotthon” létesítése s annak fenntartási költségeire évi 300 koronának megszavazása iránt. 6. Előterjesztés a városi községi elemi iskoláknál az 1905—6 lk iskolai évfolyamán igénybe vett kiegészítő tanítók és tanítók működéséről és a részükre adandó napidíjak utalványozása iránt.

(—) Zenevizsga. Az aradi Zenedében ma volt az évszázó vizsgálatnak utolsó napja. A vizsga-bizottságának Simoy István elnöke alatt Priegl János dr., Robitzek Samu, Vas Sándor dr. és Wadovszky Gusztáv voltak a tagjai. Kitüntetéssel vizsgáztak: Gleinger Margit, Lucca Iona, Szentiványi Stefánia és Olajossy Mancika zongorán, Szentiványi Stefánia és Eckhardt István hegedűn. Jeles sikereit a következők vizsgáztak: David Éva, Schöner Margit, Darvas Claretty, Izike és Margit, Fáy Margit (zongora), Fekete Nelli (hegedű), Bartha Irma és Biró László (cimbalom), Darvas Bala (ének), Zaynovsky János (gordonka) és Merényi Ferenc (klarinet).

(—) A tankönyvháborúhoz. Mint bennünket értesítenek, a dr. Alexander, Barna és Jablonkai-féle olvasókönyveket a vallás- és közoktatásügyi miniszter 54865—1906 szám alatt engedélyezte.

Leányok tárlata.

(A nőipariskola kiállítására.)

Arad, június 27.

II.

A ma megnyitott és sűrűn látogatott Haszinger-utcai női iparkiallítás közimunkáiról tegnap beszámoltunk.

A második terem rajzokat, festményeket, égetett és vasalt munkákat tartalmaz. Ezek a tárgyak, melyek Steinitzer Jenny tanítónő vezetése alatt készültek, erős jellemzői a női szubtilitásnak és sok-sok művészi készséget árulnak el. Annyira, hogy bátran ajánlhatók a tollrajzoknak, pasztelleknek, temperának és a természet utáni tájképeknek kultiválására is. Mert sok igen értékes, határozott tehetségre valló rajzot és festményt láttunk itt.

Ezek közül a legkiemelkedőbbek és első tekintetre szembeütők Donáth Elzának perfekt anatómiai tudást és a plasztikában való jártasságot előmuló szőn, kréta és széplával kidolgozott tanulmányfejei, melyek bármely tárlatnak díszére válnának. „Vén pipás”-ában a fűnyek és árnyékoknak helyes elosztása, a vonások ügyes átmenetű kidomborítása határozott rátermettséget árulnak el. Ugyancsak kiváló selyemre festett akvarelljei is. Ebben a szánerben egyébként Raicu Hortensia párnája és Fränkel Mariska futója, Mayer Adél pamlagpárnája és moznár gázra festett akvarelljei is méltó feltűnést keltenek. Nemkülönböztendő gondos munkák Klein Sári természet utáni pipacs, Vasóczy Iionka akvarellje és Werner Irén vízi festménye. Csinos tárgyak Steinitzer Erzsébet olaj- és Krebss Katica akvarell üvegfestése. Külön említést érdemelnek Donáth Elza akvarell tájai és legyezője, valamint Alless Iionka ilyenmő munkái.

Politizozott akvarell fafestésben Tenser Erzsébet rendkívül izléses, remek kivitelei keztyűtartóval, Lázár Valli gyönyörű szekrenyekkel Fränkel Mariska arcképtartóval, Werner Irén kazettával és Kron Margit magyar stílusú tálcával jeleskedtek. Fáradtságos munka Büchler Iionka festett fatálcája. Általában a vízfestésekkel legügyesebben bántik Fränkel Mariska, kinek hangulatos tengeri tájaiban különösen a napsugarak megtörése sikerült. Speciálitása a tárlatnak Lázár Valli fiúorszákló, német szánerbelli opálfestésű asztalterítője. Említésre méltók továbbá Kohányi Zelma stilizált rajzai.

Az olajfestésben: Klein Sári ellenzője, Alless Iionka tájképe, Maczkó Elvira tavaszi hangulata, Ortutay Margit nagyobb arányú tájképe, Mayer Adél csendélete tartoznak a

jobbak közé. Tóth Giza ügyesen viszi át az árnyalatokat, Vertán Sári tengeri tája a háttért domborítja ki helyesen.

Az égetéssel történő festésnek legfőbb kultiválói: Mayer Adél bársony asztalterítővel, Steinitzer Erzsébet ridiküllal, Lázár Valli bársonyra festett vasalt pamlagpárnával, Szathmáry Anta transparent bársony párnafestéssel, Dömötör Iionka, Maczkó Elvira és Papp Alája égetett posztómilióval, Ortutay Margit faldíszszel tűnek ki. Ugyancsak kiválótt állítottak ki e nemben Fränkel Mariska olajfestésű posztó asztalterítővel és Lázár Valli égetett és festett zongoratakaróval.

Legmagasabb fokú elismerés illeti Dömötör Iionka természet utáni pávatolias pamlagpárnáját és ha mindjárt nem is kezeit elég szivárványszínt és bár az alap igen közömbös, ez a tárlat egyik legszebb tárgya. Értékes munkák továbbá Steinitzer Erzsébet festett és égetett fa ebédidőszel, Raicu Hortensia asztala és Dömötör Iionka hatázt függönyre tett gobléu festése. Végül e harmadik kisebb terem kiváló darabja Alless Iionka hosszas munkát igénylő futója is.

A közönség, amely felkeresi e tárlatot, sok élvezetes látványt fog találni.

—enyves.

Mindent megszavaznak.

Burián védi Goluchovskit.

(A magyar delegációból.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 27.

A magyar delegáció ma befejezte a külügyi költségvetés tárgyalását. Az általános vita után, melyben ma már senki sem vett részt, a delegátusok elfogadták a külügyi albizottság jelentését, amely a költségvetés megszavazását ajánlja és így a nagy garral hirdetett külügyminiszterbuktatás elmaradt. Csodálatos, hogy míg a függetlenségi sasok és a néppárti jakobinusok visszaretentek a fejevétel borzalmasságától, addig a koalíció hűséges, bár kisdéd segítő csapata: a horvátok minden előzetesen bejelentett hű-hó nélkül komolyan vették a külügyminiszter elleni akciót és meg is tagadták a költségvetés megszavazását.

Ha határozati javaslatokkal előbbre lehetne vinni a paritás szigorú érvényesítésének dolgát, úgy el kellene ismerni, hogy a delegáció ma derekasan működött. Egyre-másra fogadta el az erre vonatkozó határozatokat, amelyeknek azonban semmi gyakorlati értékük nincs. A jövő évek delegációs ülésein Goluchovski, vagy bármilyen névre hallgató utódja egyszerűen előáll azzal, hogy a dolog még tanulmányokat, megfontolást, adatgyűjtést meg-meg egymást igényel. A delegáció pedig — ismét megszavaz majd mindent és csak határozati javaslatok alakjában fogja érzelmeit és vélekedését nyilvánítani. Mert tetszik tudni: a fő a szavazás.

A változatosság kedvéért különben ma Burián báró pénzügyminiszter igyekezett Goluchovskit tisztára mosni. Pedig fölösleges, mert hiszen a szavazás rendben folyik.

Mondjon le!

A magyar delegáció ma folytatta a külügyi költségvetés tárgyalását. A közös kormány részéről jelen voltak: Burián István báró pénzügyminiszter, Pitreich Henrik lovag hadügyminiszter, később Goluchovski Agenor gróf külügyi

niszter és Müller László külügyi osztályfőnök. A magyar kormány tagjai közül: *Wekerle* Sándor miniszterelnök, *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter, *Apponyi* Albert gróf közoktatásügyi miniszter és *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter.

Zichy Tivadar gróf elnöki megnyitója után *Goluchovskí* gróf megbízásából Burián István báró közös pénzügyminiszter emelkedett szólásra, hogy a vita során elhangzott felszólalásokra reflektáljon. Így kezdte:

— Engedje meg a tisztelt országos bizottság, hogy a külügyminiszter kívánataira lehető rövidséggel felszólaljak. A külügyminiszter, amint már az albizottságban kijelentette, nincs abban a helyzetben, hogy az itt elhangzott vádak és kifogások ellen védekezzék vagy azokkal vitatkozzék. O azon az állásponton van, hogy ő csak a maga politikáját csinálhatja. Nagyon természetes, hogy minden hivatott politikai faktornak joga van azután, ha a politika neki tetszik vagy nem tetszik, hogy arra nézve bizalmat vagy bizalmatlanságot nyilvánítson. De a külügyminiszter azt tartja, hogy ő is, mint minden tudatos miniszter, csak a saját politikáját csinálhatja és hogy ezzel a politikával áll és ezzel a politikával bukik.

Felkiáltások: Mondjon le!

Goluchovskí „érdemei.”

Burián István báró: De mivel a vita nagyon széles mederben folyt, a külügyminiszter szükségesnek és egyszersmind jogának tartja, hogy némiképen reflektáljon a mondottakra csak azért, hogy saját politikai céljait és annak irányelveit megvédje az esetleges főremagyarítások ellen.

Felkiáltások: Ehhez mégis csak nagyfokú önhietség kell!

Burián István báró ezután sorra vette a külügyi vita egyes pontjait. Az algezirászi konferenciáról azt mondta, hogy *Goluchovskí egész Európának tett szolgálatot*, amidőn a konfliktus kitörése előtt kibúvó indítvánnyal állott elő, amit ezután el is fogadtak.

Ami a macedóniai beavatkozást illeti, az európai hatalmak mindig beleavatkoztak az európai Törökország ügyébe, mert a mohamedán uralom alatt keresztény alattvalók vannak, akiknek érdekei Európa védelmére szorulnak. A flotta demonstráció sem volt új dolog. Minden hatalom elég gyakran nyúl ehhez az eszközhöz.

A szerb-bolgár-unió dolgában a külügyminiszter ismételtén utalt arra, hogy nem tűrhették az uniót, mert akkor a bolgár állattenyésztés előtt is meg kellett volna nyitni a vámsoportokat. Azt határozottan tagadja, hogy a külügyi kormány Szerbiát Skoda-féle ágyuk rendelkezésére akarta kényszeríteni.

A cimer-kérdés dolgában a magyar kormány intézkedni fog és a külügyminiszter kész lesz az intézkedéseket végrehajtani.

A hármasszövetséget ma már nem magasztalják annyira, mint kezdetben. De minden házasságban elmúlnak a mézesetek a nőki, hogy azért a házasságnak is föl kellene borulnia. A hármasszövetségnek, mint minden biztosításnak, csak a veszedelem pillanataban tűnik ki az értéke. Az esernyőt is, ha nem esik az eső, elteszük a szekrénybe, de azért nem törjük össze. (Ekkor belépett a terembe *Goluchovskí* külügyminiszter, akinek megjelenését a delegátusok nagy mozgással fogadják.) Elfogadásra ajánlja a külügyi költségvetést.

A külügyminiszter „megfontol.”

Müller László külügyi osztályfőnök ezután a beterjesztett határozati javaslatokról nyilatkozik. *Zboray* Miklós indítványát feleslegesnek

tartja, mert ilyen jelentést a két kereskedelmi miniszter számára minden negyedévben már eddig is készítette a külügyminiszter. A magyar közjognak a diplomáciai vizsgálat tárgyai közé való fölvetését a miniszter meg fogja fontolni. A diplomáták évi 12000 korona magánjövendelmét továbbra is mulhatatlanul szükségesnek tartja *Goluchovskí* szolgálati érdekből.

Zichy Tivadar elnök ezután megkérdezte, hogy kíván-e még valaki felszólalni? Miután szólásra nem jelentkezett senki, az általános vitát bezárta és felszólította az indítványok benyújtóit, hogy amennyiben kívánják, éljenek a zárszó jogával.

Zboray Miklós ajánlja határozati javaslatának elfogadását azzal az indokolással, hogy csak akkor tudhatjuk meg, hogy mit végzett külügyi képviselőtünk, ha évenként megfelelő jelentésekben számolnak be arról. Nem érti, miért vonakodik ettől a miniszter, holott ez egyszerű szakkérdés.

Szilvák Imre szintén föntartja határozati javaslatát, mert nem osztja e részben a külügyminiszter fölfogását. Hogy a magyar közjogot tanítsák a diplomáciai iskolában, az nem lehet megfontolás tárgya, mert ez kötelesség. Ami a javaslat azon részét illeti, hogy álmilag segítyezzék a diplomáciai pályára lépőket, azt is elfogadásra ajánlja, mert a diplomáciai szolgálatot demokratizálni kell. Mindazonáltal indítványát e részben fölfüggeszti, amíg a magyar kormány ebben a kérdésben állást foglal. Indítványának első részére föltétlenül szavazást kér.

Elfogadjuk! Elfogadjuk!

Most a szavazásra került a sor. A külügyi albizottság jelentését, amely elfogadásra ajánlja költségvetést, valamennyi szavazattal a két horvát delegátus szavazata ellenében elfogadják.

Ezután elfogadják *Sághy* Gyula határozati javaslatát a cimer- és zászló-kérdésben és *Holló* Lajos azon javaslatát, amely a belügyminiszternek a címerkérdésben adott válaszát meg nem történnék jelenti ki. Ugyancsak egyhangulag fogadják el *Szilvák* Imre indítványát, amely szerint a diplomáciai vizsga egyik tárgya a magyar közjog is legyen.

Ezután a részletes vitára tértek át. A külügyminiszteri rendelkezési alapról szóló tételnél *Rakovszky* István és *Wekerle* Sándor miniszterelnök felszólalásai után a néppárti delegátusok a külügyminiszter ellen szavaztak.

Csak lojalitásból és föntartással.

Délután két órakor öt percre fölfüggesztették a tárgyalást.

Szünet után *Barabás* Béla alelnök foglalta el az elnöki széket és megkezdődött a hadügy vita.

Okolicsányi László előadó elfogadásra ajánlja a költségvetést. A függetlenségi párt azzal szavazza meg a költségvetést, hogy lojalitását illetékes helyen hasonlóval fogják jutalmazni.

Bakonyi Samu hangsúlyozza, hogy a függetlenségi párt elveinek teljes föntartása mellett szavazza meg a költségvetést. A katonai igazságszolgáltatás kérdésénél nemcsak a katonai perrendtartás, hanem a katonai anyagi büntetőtörvény reformját is sürgeti. Fölhívja a hadügyminiszter figyelmét a hadbírák sanyaru helyzetére és ezzel végzi beszédét:

— Vajha mielőbb elérkeznék az az idő, amikor Magyarország és Ausztria népei megértenék egymást. Volt idő, amikor a magyar nemzet küldötteit örömmujongással fogadják Bécsben és hiszem, hogy azok a szavak, amelyek valamikor *Kossuth* Lajos ajkairól elhangzottak, ma sem vésztek el teljesen várszúkat.

Szemere bizalmat szavaz.

Ezután *Szemere* Miklós felszólalása nagy izgalmat keltett, mert nem érte be annak kijelentésével, hogy megszavazza a költségvetést, hanem még bizalmát is kifejezte *Pitreich* hadügyminiszterrel szemben, akinek figyelmét fölhívta arra a körülményre, hogy a harcászat terén a cöllövés a fődolog. Statisztikai adatokkal mutatja be, hogy külföldön milyen eredményeket értek el ezen a téren és arra kéri a minisztert, hogy a lövedék fokozása céljából az egyéves-önkénstességet terjessze ki a jó lövedékre.

Teleki Arvéd gróf kéri a minisztert, hogy azt a praksist kövesse, amelyet a magyar kormány követ, hogy t. i. a költségvetés zadatait bocsássa idejekorán az illetékes tényezők rendelkezésére, hogy kellő időben áttanulmányozhassák. Foglalkozik azzal a váddal, amely szerint Ausztriának milliókat kell áldozni a se magyar vezényszóért s kimutatja a költségvetésből, hogy Ausztria 12 millióval előnyben van Magyarország fölött a hadsereg részére történő szállításoknál.

Nikolics Vladimír horvát nyelven horvát sérelmeket hoz föl s azt kívánja, hogy a horvát katonai térképeken a német helységneveket magyarra változtassák át.

Barabás Béla elnök az idő előrehaladottságánál fogva indítványozza, hogy szakítsák meg a tárgyalást és holnap a hadügyminiszternek az osztrák delegációban való elfoglaltsága miatt ne tartsanak ülést, hanem holnaputánra halasszák a vita folytatását.

Ezt az indítványt elfogadták, mire *Barabás* berekesztette az ülést.

Jelölt a zöld asztalnál.

(Fényes Samu előadása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 27.

A bálók, táncmulatságok és egyéb ifyjajta szórakozások egyelőre szünetelnek. A városi-gepi nagyvendéglőben járja ugyan a tánc, de ez csak aféle nyári mulatság, a bál minden komolyabb színezete nélkül. Az iparosház nagytermét, amely a szezon idején főfészke volt a „komoly” mulatságoknak, már vagy két hónapja átadták nyári pihenőjének. Kellemes sötétség uralkodott az ablak nélküli teremben. Pihentek a parkett és a piros bársony pamlagok, a hatalmas csillár pedig vakon lógott alá: a nyár idejére elvették a személlágát. Ma azonban kigyúlt a csillár. A villany vakítóbban ég-tt, mint valaha. Kitérült a terem ajtaja és szép sorjába tették a bársony pamlagokat. Még szükségpódokat is állítottak a terembe, festetlen kemény fából. A lépcsőn pedig valóságos népvándorlás volt, mintha a bál-szezon derekán volnánk. Félkilenckor már tömve volt a terem. Még a karzatokat is kinyitották. Kellemetlen hely ebben a kánikulában, de sokan voltak, akik kellenlenül bár, mégis megelégedtek vele. A lépcsőnél rendezők fogadják a közönséget, amely a legkülönbözőbb társadalmi osztályokból kerül ki. Leginkább a munkás osztály van képviselve. Sokan közülük munka-zubbonyban jönnek. Talán egy negyed órával előbb tették le a műhelyben a kalapácsot és eljöttek ide éltlen és szomjan, mert szomjuhozzák a tudományt. De a burzsoá elem szintén szép számmal jött el. Többen még a családjakat is elhozták. Bájos fehér ruhás lányok tarkítják a szürkeséget.

A rendezést az aradi szociáldemokrata párt vezetői végzik. Hosszu zöld asztalt tettek az emelvényre. Ott fognak ülni a felolvasó és a szaktanács tagjai. Szóval hivatalos jellege van a felolvasásnak, amiből következtetni lehet a

jövőre. Bizony nemrégiben a szociáldemokrata párt még rideg álláspontot foglalt el Fényes Samu dr.-ral szemben. Hiába volt minden kapacitáció; kimondták, hogy nemcsak hogy nem támogatják, de ha fellép, hát jelöltet is állítanak ellene. Azóta ugyilátszik megváltozott a párt véleménye. Lehet, hogy része van ebben a központ kiküldöttjének, Kláriék Ferencnek is, aki Fényes Samu támogatása mellett szólott. Harc folyt a sajtóban is. Fényes azt is kijelentette, hogy nem kéri a párt támogatását, de most fordult a helyzet. Mégis csak Fényes Samu lesz a szociáldemokraták jelöltje, ami egyúttal azt is jelenti, hogy nem lesz egyhangú a választás. A függetlenségi párt jelöltjének nem esik majd nehezére a dolog. Otthon, hűs szobában várja be az eredményt. Csak a választók fognak izzadni a kánikulában, de ezt az áldozatot meg kell hozni az elvekért.

Háromnegyed kilenkor megjelenik a teremben Fényes Samu magas alakja. Sötétszürke utcai ruhát visel és Lavaller-nyakkendőt, így is jelezni akarván, hogy házias jellegű lesz az előadás. A közönség harsányan éljenzi. Ő kapta az első éljont az aradi jelöltek között. Felmegy az emelvényre és helyet foglal a zöld asztal jobbra eső részén. Melléje Szegő Hugó dr. telepszik le. Az asztalt körülülnek a szaknácstagjai. Semmi póz, semmi ridegség és előkészület. Senki se mond előszót, mint ilyenkor szokás. Ülve kezdi meg Fényes Samu az előadást. Nincs előtte egy szál jegyzet sem. Kellemes bariton hangon cseveg. A fejlődés elméletéről beszél. Elcsépeált tárgy, de közvetlen példákkal fűszerezi az előadást. Nincs a teremben senki, aki meg nem érthetné. Beszéd közben széles gesztusokat használ. Majd piheneti a jobb kezét és csak a balal gesztikulál. Es azok, akik hallgatják, konstataják, hogy csupa élvezetes, könnyen megérthető dolgokat mond. A Kuruc Feja Dávid szerzőjéből nincs az előadásban semmi. Páthosz nélküli, kellemes csevegő Fényes Samu dr. Bizony kár, hogy a nagy meleg megzavarja a figyelmet. A hölgyek erőteljesen legyeznek magukat és kinyílik félig egy-egy mellény is. De Fényes Samu rendületlenül cseveg tovább. Még vizet se iszik. Pedig nagy üveggel állítottak az asztalra.

Több mint egy óráig tart az előadás. Végül taps és éljen jutalmazza az előadót, aki rövid időn belül másféle szónoklatokat is fog tartani, — akkor majd páthoszszal.

Addig azonban még szerepelni fog. Holnap előadják a szinkörben Kuruc Feja Dávid című hazafias drámáját. Hogy sok tapsban lesz ott is része, azt előre megjósolhatjuk.

Az asszony,

a férj

és az orr:

(Családi idill a Mihály-utcában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 27.

Vannak emberek, akik egy lesújtó szempillantással adnak kifejezést dühüknek. Vannak, akik fenyegetőznek, sőt olyanok is akadnak, akik haragos állapotukban pofozkodnak. De hogy valaki orrleharapásra vetemedjék, az igazán a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. Es ez megtörtént ma Aradon. Egy már nem szerelmes pár, akiket még nem régen a vadházasság kötelékei fűztek össze, rendezett orrharapással súlyosított családi botrányt korán reggel és nyílt utca során. Ahogyan itt következik:

Ozv. Cserecsel Györgyné megúván az egyedüllet sívárságát, nemes egyszerűséggel házassá-

ságot kötött Rácz Ispán napszámossal. Az anyakönyvileg nem törvényesített családi élet azonban nem lehetett valami boldog, minthogy a menyecske hamarosan megunta az új tűzhely melegét. Egy szép napon tehát bucsút mondott a kapufőfának és Rácz Ispánt szó nélkül faképnél hagyta.

Rácz Ispán azonban nem volt egy véleményen az asszonnyal és csak így rövidesen nem nyugodott bele a helyzet lényeges megváltozásába. A legényi sornál többre becsülte a páros állapotot, amiért szép szerivel megkísérelte az asszony visszacsalogtatását. Az ilyen irányú kísérletek azonban nem jártak eredményel és minden visszahódítási szándék megtört az asszony következetes magatartásán.

De még ezek után sem vesztette el Rácz Ispán a reményt arra, hogy az asszony visszatér az elhagyott tűzhelyhez. Kereste is vele a találkozást, ami azonban vajmi ritkán sikerült. Hosszu idő után tegnap reggel öt órakor a Mihály utca sarkán akadtak össze, amikor mindketten munkába igyekeztek. Rácz megállította özv. Cserecselét és eleinte szép szóval kérlette, hogy térjen vissza hozzá. De mikor az asszony ismételt nemmel válaszolt, Rácz megdühösödött és a földhöz vágta Cserecselét. Néhány percig a kecsuton dulakodtak, miközben az asszonynak sikerült kiszabadítani magát a brutális ember kezétől és menekülni igyekezett. Rácz azonban csakhamar utólrte, karjait leszorította és egy szempillantás alatt leharrapta Cserecselét orrát. Azzal, mint aki jól végezte dolgát, nyugodtan továbbállott. A leharapott orr-darab az utca porába hullott.

A megcsontított orru asszony, a metsző fájdalomtól jajveszékelve, véres arccal felment a rendőrségre, ahol előadta az esetet Kovács Antal ügyeletes rendőrhadnagyának. Azonnal elhívták Hecht Adolf dr. kerületi orvost, aki első segélyben részesítette a súlyosan sérült asszonyt.

Rácz Ispán ellen megindították a vizsgálatot és áttették az ügyet a kir. ügyészséghez.

A Kuria döntése

Lamm főhadnagy ügyében.

(Perújítás előtt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 27

Ennek az évnek február 13-ikán érdekes részletekben gazdag bűnügyben hozott ítéletet az aradi esküdtbíróóság. A vádlottak Opreán Péter és Antal Elemér hirhedt aradi csavargók voltak, akik a múlt évben megtámadták Lamm Hugó 33. gyalogezredbeli főhadnagyot a Rácvárosban.

Az eset ismeretes. Opreán Péter és Antal Elemér december 9 ikéről 10 ikére virradó éjjel az Árpád téren levő Korona-kávéházban időztek. Ugyanekkor betért ide Lamm Hugó, az aradi 33-ik gyalogezred főhadnagya. Opreán Péter az udvaron találkozott Lammal, odament hozzá és egy nadrágszíjat vagy arra való pénzt követelt tőle. A főhadnagy tagadó válaszára olyan mezdulatot tett, hogy Lamm visszautasítólag ellökte magától. Ezután a főhadnagy haza igyekezett; a Boczkó-utcában egyszerre lépteket hallott. A következő pillanatban valaki hátulról lefogta a karjait. Antal Elemér volt a támadó, kinek Opreán segédkezett. Opreán kirántotta hüvelyéből a főhadnagy kardját, azai erős vágást mért Lamm fejére, azután kirántotta ennek zsebéből a 10 koronát tartalmazó pénztárcát. Lamm Hugó hesszas dulakodás után visszavette kardját támadóitól, mire ezek meglutamodtak. A főhadnagy súlyos se-

bével bevászorgott a várban levő lakására, ahol életveszélyes sérülése miatt hosszabb ideig feküdt. A királyi ügyészség ezen az alapon rablás és súlyos testi sértés büntetével vádolta meg Antall Elemért és Opreán Pétert.

Az esküdtbíróági tárgyaláson mindenkélt Puskás Lajos, volt aradi titkosrendőr vallomását olvasták fel. Puskást nem lehetett kihallgatni, mert akkor már nem volt Aradon. Érdekes volt a megtámadott főhadnagy vallomása. Lamm Hugó előadta, hogy a Boczkó-utcában menet egyszerre azt érezte, hogy hátulról lefogják a karját. Erre ő kardot akart rántani, mire ugy Opreán, mint Antal reátámadtak, kicsavarták kezéből a kardot és elszaladtak. Ő utánuk szaladt s elérvén őket, dulakodni kezdett velük. E közben kapta fején a sebet. Végre visszavette a kardját. Hogy azonban a pénztárcáját mikor vették el, azt nem tudta megmondani a főhadnagy, s azt sem érezte, hogy valaki a zsebében kotorászott volna. Teljesen józan volt. Tagadta azt is, hogy kardjéért pénzt kínált volna, hosszas küzdelem után szerezte azt vissza.

A tanuként szereplő főhadnagy eskütétele előtt érdekes incidens történt. Deutsch Izsó dr. védő előadta, hogy nála önkéntesen jelentkezett Antal Ilona, az egyik vádlott nővére és elmondta, hogy január 31-én meglátogatta a főhadnagyot, aki kijelentette, hogy az egész dolog egy leány miatt történt. Ugy a főhadnagy, mint a két vádlott azidőben részegek voltak és a főhadnagy saját akaratából adott öt forintot a vádlottaknak, hogy adják vissza a kardját. Lamm Hugó Antal Ilona ezen állítását tagadta. A törvényszék erre, a védő ellenzése dacára, megeskette a főhadnagyot, mire a védő semmiségi panaszt jelentett be. Kihallgatták még Bona Eszter kávéházi pénztárosnőt, Grünwald Simon kávést és végül Antal Ilonát is, aki a védő fentebbi előadásával azonosan vallott.

Az esküdtbíróág még ma is emlékezetes, nagy felűnést keltő ítéletet hozott. Az esküdttek mindkét vádlottat bűnösnek mondtak ki rablásban és súlyos testisértésben s a bíróság e verdikt alapján Opreán Pétert 12 esztendői, Antal Elemért pedig 7 esztendői fegyházra ítélte. Azzal, hogy rablásban is bűnösnek mondták ki a vádlottakat, megmentették az esküdttek Lamm főhadnagy arany kardbajtját, mert a katonai becsületbíróóság ítélete ettől függött. A tárgyaláson jelen is voltak a becsületbíróóság megbízásából két 33-as tiszt, akik ott jegyzeteket készítettek.

A védő — mint ismeretes — az ítélet ellen semmiségi panaszt jelentett be, mire felterjesztették az ügyet a Kuriahoz. Mint fővárosi tudósítónk sürgönyzi, a Kuria második büntető tanácsa ma foglalkozott az ügygel Garami Ernő kuriai bíró előadásában. A tárgyaláson Lamm Hugó főhadnagy képviselőben megjelent Edvi-Illes Károly, az országos nevű kriminalista és helyettese Rédey József dr. is.

A Kuria beható tanácskozás után kedvezőtlenül ítélte a vádlottakra nézve, a mennyiben a bejelentett semmiségi panaszt részben el, részben pedig visszautasította. Ilyképen az aradi esküdtbíróóság ítélete jogerős lett.

Deutsch Izsó dr. védőügyvéd, mint annak idején említettük, a tárgyalás óta újabb adatokat szerzett be, hogy a semmiségi panasz elutasítása esetén perújítási kérvényt nyújthasson be az aradi törvényszékhez. Ezen bizonyítékok között vannak tanuvallomások is, amelyeket a védő közjegyzői okiratba foglaltatott, hogy a perújítási kérelem alaposságát igazolja.

Ha a törvényszék a perújítási kérelemnek helyt ad, úgy új tárgyalást rendel el, amely újabb izgalmakat fog katonai körökben okozni. Ellenkező esetben a nagyváradi kir. tábla mondja ki az utolsó szót a szenzációs perben.

Látogatás Buffaló Billnél.

Cody ezredes Aradról.

Arad, június 27.

Hogy *Buffaló Bill*, a közismert nyajas és ménesez idegen hol tartózkodik, azt valóban nem is sejtem. Szerkesztőm megbízására azonban felkerestem őt vagy Szegeden, vagy Debrecenben és hosszabb beszélgetést folytattam vele. A jövőre india-nustulajdonos lekötözött előzékenységgel fogadott; előszobájában ugyanis öt jól nevelt rézbőrű rontott rám és miután alaposan megkötözött, behurcoltak Buffaló ur elé. Itt jegyzem meg, hogy Buffaló urat nem is Buffalónak hívják, hanem *Cody* ezredesnek, aki csak hangulatkelési célokból vette fel a Buffaló nevet. Ezzel ugyanis azt akarja elhitetni, hogy az ő cirkusza valószínűleg a buffaló s aki azt látja, az joggal elnevelheti: „Nem bántja a szívemet a bu!”

Cody ezredes barátságosan fogadott, de nem oldoztatott fel, mert a feloldozáshoz szerinte csak a papoknak van joguk. Ellenben egy békepipát dugott a szájamba; ezt valószínűleg azért nevezik békepipának, mert csakhamar valószínű harcra okozott belső részeimben.

— On aradi? — kérdezte az ezredes. Ez szép. Csak folytassa!

Ezek után ruganyos léptekkel egy halálugrást csinált és látható érdeklődéssel kérdezte:

— Hogy állunk Aradon szerelem dolgában?

— Köszönöm kérdését, rosszul. Múltotatik tudni, a nyár, a nyár... Hanem önök nagyon jól fogják találni magukat, mert Arad egy darab Amerika. Ott minden gőzzel, villanyal, jékedvvel és bőséggel megy.

— Igen, ezt már hallottam. Ha jól tudom, ott a piacon több rézbőrű nő találkozik, akiknek sajátos, vad szokásaik vannak. Mit gondol, nem szerződhetnének azok közül néhányat?

— Kedves ezredes, maga ahhoz túlságosan fiatal! — mondtam lenézőleg. Egy rézbőrű nőt, aki az aradi piacon árul, ön bajosan tudna megfizetni.

— Tudja ön, hogy milyen gazdag vagyok én? — kapta fel a fejét az ezredes. — Nézze meg a rézbőrűjeimet. Ezeknek a rézbőrűkből annyi krajcárt verethetek, amennyi nekem tetszik. De ez mellékes. Hanem mondja, mit gondol: fog Aradon a nép a cirkuszomba csődülni?

— Csődülni? Hogyne! Hiszen Aradon az emberek nagyon szeretnek csődülni. Példának okáért ott van *Kényes Kálmán*, aki most éppen ezzel foglalkozik.

— Akkor jó! — mondta az ezredes. De némi aggályom mégis van. Hallom, hogy Aradon lómészárszék készül. Mondja kérem, nem fogják a lovaikat megenni?

— Dehogyan fogják! Kérem, ott van a lóvasut, azt már évek óta szeretnék megenni és hiába. Biztosíthatom önt, kedves ezredes, hogy nagyon jól fogják magukat Aradon érezni. Ott van például a *Quartier Rác*, ahol az indiánok egészen otthonosan fogják találni magukat. Némi tomahawk azonban éjszakánként nem fog ott ártani, mivel ezen a tájon épügy kihaltak a rendőrök, mint az utolsó bölény. Azután ott van a városháza, ahol még önök is megtanulhatnak valamit: azt, hogy miként lehet a legnagyobb csigalassúság mellett elgaloppozni valamit. És így tovább!

Az ezredes meglegedetten rázta a fejét és a esengőyűt, mire egy jól táplált kigyóember vonaglott be a szobába.

— Nézze meg ezt az embert! — mondta az ezredes. Ezt is felléptetem Aradon.

— Az istenért, csak nem! Van már nálunk elég, aki fellép!

— De kérem, nézzen csak ide! Tud valaki Aradon ilyen körmondatba csavarodni?

Ránéztem a kigyóemberre és konstataáltam, hogy az Aradon fellépő képviselőjelöltek nagy csavarodás, mint kör dolgában jóval fölülte állanak. A kigyóember ugyanis saját maga alkotott egy kört, míg az aradi képviselőjelöltek körét többnyire négyen, sőt öten alkotják. Kicsinylő pillantásom fölöttébb bántotta az ezredest, úgy, hogy csillapítószertül kénytelen volt három kardot és egy lándzsát lenyelni.

— Kérem, távozzék! — ordított reám a kardok után.

Miután meg voltam kötözve, nem tehettem eleget a kívánságnak. Erre egy pompás mutatóvány következett. Az ezredes kikejt önmagából. A dühtől alig hallható hangon ordította, miközben szétvágta kötelékeimet:

— Menjén, menjén!

Láttam, hogy az ezredes magába fojtotta az izgatottságot. Gyenge idegzetű ember vagyok és nem tudok ilyen fojtogatási jeleneteket nézni, de az ezredes máskülönbben is olyan célzást tett, melyet lehetetlen volt félreértenem. (Egy hatlövésű Winchester-pisztolyal célzott reám.) Eltávoztam tehát amely műveletben erősen segítségemre volt egy, az előszobában pihenő krokodil.

Ez volt az én beszélgetésem Buffaló Billel.

— zab.

Csángó-kiállítás Gyorokon.

(Tulipán-ünnepély.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 27.

Györök és vele együtt Aradhegyaljának hazafias közönsége július hó 1-én Györökön *tulipán-ünnepélyt* rendez. A hegyaljának nemzetiség lakta vidékén ilyen hazafias, a magyar nemzeti eszmét kifejezésre juttató ünnepélynek fokozott jelentősége van. De különösen nagy fontosságú éppen Györökön, a hol csángó véreink telepedtek le, kik új hazájukban a románság közl ékelve, csak nehezen őrizhetik meg nyelvüket, jó magyar szokásaikat. Ebből a szempontból a györöki ünnepély missziót van hivatva teljesíteni és célját el is fogja érni, mert tudomásunk szerint az ünnepély rendezésébe a csángó népet is bevonták.

A részletes program csak holnap készül el s még idejekorán fogjuk közölhetni, mert az ünnepély csak vasárnap délután fél 4 órakor veszi kezdetét s így kiránduló közönségünk, mely előreláthatólag a délután fél 3 órakor induló vonatot fogja tömegesebben igénybe venni, még idejében értesülhet a nagyszabásúnak ígérkező ünnepély egyes számainról.

A szorosán vett ünnepély keretén kívül ugyan, de azzal összefüggésben a györöki napnak kimagasító részét fogja képezni a *nemzeti viseleteknek és táncoknak bemutatása*.

Högyközönségünket pedig kiválóan fogja érdekelni a *csángó varrottasság izléses és tanulmányos kiállítása*, mely a fejlődés fokozatait tárja a figyelmes szemlélő elé s a melynek rendezése körül *Avarffy Gyuláné* urad buzgólkodik.

A mint értesülünk, ezen az ünnepélyen is részt vesz gróf *Károlyi Gyuláné* főispánné, az aradi „Tulipánkert” szövetségnek elnöke, a ki hegyaljánkat ez alkalommal látogatja meg először.

A rendezőség abban a feltevésben, hogy a vidéki közönség az ünnepélyt követő kellemes esti órákat a kaszinó árayas kertjében fogja tölteni, a közönségnek kifogástalan ellátásáról és kiszolgálásáról megfelelően gondoskodni fog.

Arató-sztrájk a szomszédban.

(A Károlyi és Zselenski-birtokokon.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 27.

Az alföld munkásnépe egyre forrong, az arató-sztrájk réme hol itt, hol ott üti fel a fejét. Ma Csongrádról és Csabáról sürgönyzik, hogy a *Károlyi* és *Zselenski*-uradalmakban sztrájkolnak az arató-munkások.

Csongrád-ról jelentik: *Felgyő* pusztán, mely a gróf *Károlyi* Sándor hagyatékához tartozik és közigazgatásilag Csánytelek községhez, van beosztva, az arató-munkások megtagadták a munkabábelépést s mind a *124 munkás* béremelést követel. Szerződésileg a munkások kötelesek lettek volna 1492 öreg hold területen a búzát learatni és behordani, a miért rész helyett holdanként 70 kiló búzát kaptak volna. A szerződést a tél folyamán kötötték és a tavalyi szűk termés miatt nem akartak részért dolgozni, hanem a munkások követelték, hogy 70 kiló búzát kapjanak, akárminő lesz is a termés. A bő termést látva, a munkások nem akartak az előre megállapított szerződés szerint dolgozni és hétfőn reggel a helyszínre jött szolgabíró előtt kijelentették, hogy nem állanak munkába, csak ha holdanként 80 kiló búzát kapnak, a behordásért pedig 1—1 korona napszámot a behordás ideje alatt. A behordás 80—40 napig tartván, ez 120 ember részére legalább 3000 koronát tett volna ki.

Az uradalom intézője, *Lichtnekest* Mihály a kért 80 kiló búzát megígérte, azonban a napszámot megtagadta. A munkások ekkor kijelentették, hogy ők viszont megtagadják a munkába állást és sztrájkba lépnek.

Hollósy Mihály dr., a hatóság képviselőjében megjelent tb. szolgabíró *két gardát letartóztatott* és kijelentette, hogy a többiek ellen is megindítja az eljárást. A szolgabírószág intézkedett, hogy 120 pár aratómunkást kapjon az uradalom. *Cicatricis* Lajos dr. alispán intézkedett, hogy egy század huszárság készenlétben legyen, *Felgyőn* az aratás megkezdése idején.

Békés-Csabá ról táviratozzák, hogy *Zselenski* Róbert gróf orosházi birtokán ma *ketven munkás sztrájkba lépett*. A főszolgabíró egyenként negyvennapig elzárásra ítélte őket, mire a munkások kijelentették, hogy ismét munkába állnak. Erre szabadon bocsátották a munkásokat. A csendőrség készenlétben van.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szűrtörök: Kurucz Feja Dávid, szimf. Pesti: Udvaroska, operett. (Zona előadás.) Szociat: Vándorlegény, operett.

(*) *Rózsahelyi Kálmán* vendégjátéka. Egy héten belül ma másodszer került színre *Mary Ann*, Zangwill Izrael négyfelvonásos vígjátéka. Mind a két esetben vendégjáték tette érdekesebbé az előadást. A bemutatón a Dezső-pár vendégszerepeit, ma pedig *Rózsahelyi Kálmán*, a Nemzeti Színház jeles fiatal művésze játszotta a teaügynök szerepét, rendkívül szeretetreméltóan, menten minden mesterkéeltségtől. A közönség igen sokat tapasztalt a vendégművésznél, aki maga a megtévesztő természetesség. *Mary Ann*-t a múltkor *Ligeti Juliska* alakításában láttuk, ma *H. Novák Irén* játszotta. Összehasonlításnak talán nem lenne helye, de a két előadás között oly rövid idő telt el, hogy önkéntelenül beleesünk ebbe a hibába. És akkor *H. Novák Irén* a pálmá. Annyi természet-

tesseggel, oly keresetlen bájjal játszotta meg a nagy intelligenciát és készütséget igénylő szerepet, hogy ha egy relatív fokot abszolút jónak képzelünk el, a mai Mary Ann tökéletes volt. Ligeti Juliska hódítóan kedves volt, de stílizálta a szolgálóány alakját. Novák Irén játéka maga a természetes, eleven élet, átszűrve egy művészi lélek nemes felfogásán. Oszintén és sokat taposolták. *Beregi* Lancelot-ja túlságosan kidolgozott volt. A hatást mindamellett nem tévesztette el és megérdemelt sikert aratott. A kisebb szerepek a régi kezekben voltak. A kis számu közönség sokat mulatott a vígjáték ötletes fordulatain.

* **Kuruc Feja Dávid.** Csütörtökön *Fényes Samu* nagyhatású történeti színműve, a *Kuruc Feja Dávid* kerül színre, a címszerében Hunyady Józseffel, Tábor Urzsét pedig K. Kápolnay Juliska játssza. Az előadásban a szerző is jelen lesz.

* **Az Üdvöske** — zóna előadásban. *Audrau* bájos zenéjű operettje, *Az üdvöske* pénteken mérsékelt helyre került, zóna-előadásban kerül színre. A mulatságos cserélt főszerepeit Kaposy Józsa, Ladiszlav, Szathmáry, Földy Zsuzsanna és Várnay játsszák.

— **Peres ügyekben utmutató** című könyv jelent meg *Ujloki* Géza dr. fővárosi ügyvédől. A mű célja, hogy a jogkeresőknek vezérfontul szolgáljon és ekkép utasításaival felfogvereze őket a törvény ama parancsával szemben, hogy „a jog nem tudásával magát senki sem mentheti.” Nagyon szükséges nekünk az ilyen munka, hiszen sok művelt ember nincs tisztában a leggyakoribb jogi dolgokkal. Sokszor van valakinek igazsága, ügyét mégis elveszti, mert igazát nem tudta bizonyítani. A most megjelent mű, mely a kívánalmakat mindenben kielégíti, valóban hiányt pótol. Rendszeresen ösmerteti könnyű és világos nyelven a peres ügyekre általában vonatkozó tudnivalókat, a magánjogi alapelveket, majd azon peres ügyeket, amelyekben az ügyvédi képviselőt nem kötelező, az iparhatóság, bagatell, járásbírói, cseléd, gazdasági munkás ügyeket, a kihágások, a végrehajtási eljárást, a törvénykezési, ügyvédi, végrehajói költségeket és díjakat, az ingyenes jogvédelmet stb. A 144 oldalú könyv ára csak 60 fillér. Kiadja a *Világosság* könyvnyomda részvénytársaság (VII Nyár utca 1.) Budapesten.

Sok beszéd és kevés haszon.

A király mondta.

A kormány is azt mondja.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, június 27

Bécsi távirat jelenti, hogy a magyar ház folyósói nem beszéltek ma már *Goluchovskiról*, *Pitreichről* és a közös költségvetésekről. Minden érdeklődés arra az egy mondatra koncentráldott, amelyet a király tegnap este, az udvari ebéd után, *Barabás* Bélának mondott.

Szinte alig akarják elhinni. A képviselők, főrendek körül fogják *Barabás* Bélát és kérdezősködnek, tudakozódnak:

— Hát mondjad csak el, hogy is történt az a dolog?

Arad (vagy Erzsébetváros?) képviselője halványan, kissé reszkető hangon fog a beszédbe:

— Hát így történt a dolog. Én *Harkányi* Frigyes báró mellett állottam, amikor ő felsége cercle-t tartott. *Harkányi* családi viszonyairól kérdezősködött. Azután hozzám fordult:

„Remélem, hogy a delegáció további tárgyalásai simán fognak lefolyni!”

— Igenis, felséges uram, — mondtam, — alapos a remény, hogy simán ognak lefolyni. Csak a külügyi költség-

vetés tárgyalása huzódott el; a többi rövidebb lesz!

A király itt mintha gondolkozott volna és azután így szólott:

„*Die Herren sprechen viel, aber ohne Nutzen!*“ (Az urak sokat beszélnek, de haszon nélkül!)

Az első pillanatban nem tudtam, mit válaszoljak; annyira meglepett ez a váratlan nyilatkozat. De végre összeszedtem magam és ezt mondtam:

— Felséges uram, én alelnöke vagyok a delegációnak, de még én is szót kérnék, ha tudnám, hogy ebből a fölszólalásomból haszon származnék és a budget megfogyna.

A király erre nem szólt semmit, csak bólintott a fejével és tovább lépett *Szivák* Imréhez.

A delegátusok nagy figyelemmel hallgatták *Barabás* elbeszélését. Hogy milyen hatást tett rájuk a király kritikája, az leolvasható volt arcaikról. Mintha kissé kedvetlenül néznének a delegációs tárgyalások folytatása elé.

A kormány magyaráz.

De a királyi kijelentésnek folytatása is van: a *kormány magyarázata*.

Budapest-ről, félhivatalos forrásból jelentik nekünk a következőket: A királynak a tegnapi delegacionális udvari ebéden *Barabás* Bélához intézett szavait Bécsben is, de fölkép itt Budapesten *meglehető aggodalmakkal kommentálják*. Azt hiszik ugyanis némelyek, hogy a király *elítelte szavaival a magyar delegáció álláspontját*. Ez a fölfogás azonban téves.

A kormányhoz közel álló körökben úgy értelmezik a király szavait, hogy szemben a magyar országgyűlésre váró nagy feladatokkal, *hiába való kicsinyeskedés az időt olyan kérdések aprólékos megvitatására pazarolni, amelyekben, ha gravameket rejtenek magukban, a magyar kormánynak úgy is teljesen szabad keze van a reparációkra. Ugyanez az álláspont nyilatkozott meg már a miniszterelnök tegnapi fölszólalásában is*, még az udvari ebéden történt emlékezetes beszéd előtt, amikor is kijelentette *Wekerle*, hogy a cimer-kérdésben éppen úgy, mint a zászlók dolgában, nem a külügyminiszter, hanem a magyar kormány köteles intézkedni. Miután pedig ez az intézkedés a kormánynak szorosan vett programjához tartozik, hát kár a kérdést feszegetni.

Erre illik tehát rá a király mondása.

Ime tehát: a *kormány ugyanazt mondja, amit a király*. A király azt mondta, hogy az urak sokat beszélnek, de kevés haszonnal. A kormány azt mondja, hogy hiába való kicsinyeskedés az egész delegációs vita és kár a kérdéseket feszegetni.

A negyvennyolcas és néppárti „*tigrisek*” most már kotródhatnak haza Budapestre.

Jön a cáfolat.

Ugy látszik, ez a kormánymagyarázat se nyugtatta meg valami nagyon a kedélyeket, mert a kormány félhivatalos könyomatosa a késő esti órákban szükségesnek tartotta még a következőket kijelenteni:

A tegnapi udvari ebéd után ő felsége cercle-t tartván, *Barabás* Bélával, a delegáció alelnökével is beszélgetést folytatott, amelyhez több lap különféle kom-

mentárokat fűzött. Erre nézve *teljesen illetékes* helyről értesülünk, hogy *Barabás* Béla maga azokról a szavakról, melyeket ő felsége hozzá intézett, *senkinek egy szót sem szólt*. A Bécsből Budapestre került hír tehát csak *harmadik* személy által juthatott nyilvánosságra, aki a beszélgetésről csupán egyes, egymással össze sem függő részleteket hallhatott és így az ily uton keletkezett hirhez kommentárt fűzni alig lehet.

Az az állítás pedig, hogy az ő felsége és *Barabás* közötti beszélgetés kinosan érintette volna a delegáció tagjait és hogy ennek folytán a delegáció tárgyalásai elhúzódhatnak, a leghathatósabban *maga Barabás cáfolta meg*, amidőn az országos bizottság mai ülésén olyan napirendet javasolt, amely mellett a delegáció minden valószínűség szerint már szombaton teljesen befejezi munkálkodását.

Különbent azt is konstatálhatjuk, hogy azokat, akik a király és *Barabás* között lefolyt beszélgetést teljesen hallhatták, ennek tartalma nemcsak hogy kinosan nem érintette, hanem ellenkezőleg, *ő felsége jókedvének tanujelül tekintették*.

A néppárt haragszik.

A király a tegnapi cerelenél tudvalevőleg mellőzte *Rakovszky* Istvánt, a néppárt alelnökét, akit nem szólított meg dacára annak, hogy *Zichy* Aladár gróf, a király személye körüli miniszter többször osztentative előtérbe tolt *Rakovszkyt*. A néppárt vezérének mellőzésében az egész párt megsértését látja és ezért mozgalom indult meg az iránt, hogy *Zichyt állásáról való lemondásra bírja*.

A néppártban igen izgatottan tárgyalják az esetet.

HIREK.

Vidéki előfizetőink részére lapunk mai számához a kiadóhivatal postautalványokat mellekel. A júliusi évnegyed alkalmából kerjük az előfizetések megújítását.

— **Az aradi mandátum és a Károlyi grófok.** Egy estilap jelenti: Az erzsébetvárosi választók körében kinos megdöbbenést keltett *Justh* Gyulának, a képviselőház elnökének egy napilapban közölt nyilatkozata, amelyben prejudikál az összeférhetlenségi bizottság ítéletének és eldönti, hogy *Barabás* Bélának az aradi mandátumot kell megtartania. Megirtuk már, hogy *Barabás* késedelmének mi volt az oka. *Barabás* az aradi mandátumot kívánta megtartani a függetlenségi pártnak s ez okon felkérte *Károlyi* István gróft, hogy vállalja az aradi jelöltséget. — *Károlyi* István gróf *családi tanácsot* hívott össze *Nagykárolyba* és azon kapacitálni iparkodott a *Károlyi* grófi család egyik főrend tagját, hogy ez vállaljon jelöltséget *Nagykárolyban* s ez esetben *Károlyi* István teljesíti *Barabás* Béla kérését. A kapacitálás azonban *nem sikerült*. *Károlyi* István gróf Bécsbe intézett táviratban értesítette *Barabás* Bélát, hogy az *aradi jelöltséget nem vállalhatja*. Az összeférhetlenségi bizottság döntése különben már szombaton meglesz.

— **Delegátusok az arzenáiban.** Bécsből sürgönyzik: Az osztrák és magyar delegátusok ma *Kropacek* tábornoszernagy, tüzérségi főfelügyelő vezetése alatt megtekintették az arze-

nált és a műhelyek berendezését apróra megvizsgálták. Kropacsek tábornagy bemutatta az új visszafutó csőű ágyut, megmagyarázta annak előnyét, kijelentette, hogy a had-erő felszerelése ezekkel az új ágyúkkal szükséges és annak a reménynak adott kifejezést, hogy a delegátusok az e célra szolgáló összegeket meg fogják szerezni. A szemlélet dejeuner követte.

— **Goluchovski utódja.** London-ból táviratozzák: A *Daily Chronicle* jelenti Bécsből, hogy *Goluchovski* Agenor gróf külügyminiszter visszalépése immár befejezett ténynek tekinthető. Goluchovski ez évi augusztus hó közepén fog lemondani. Utódaul legkomolyabb jelöltként gróf *Mensdorff-Pouilly* Albert gróf jelenlegi londoni osztrák-magyar nagykövetet, az angol királyi ház rokonát emlegetik. *Mensdorff* gróf sógora *Apponyi* Albert grófnak és *Edvárd* angol király bizalmas embere.

— **Polónyi Géza jobban van.** *Budapest* ről jelentik: *Polónyi Géza*, a nagybeteg igazságügyminiszter állapotában olyan erős javulás állott be, hogy ma délelőtt már kiköltözhetett a *Margitszigetre*. A miniszter teljes felépüléséig a szigeten marad.

— **Fejérvári báró Karlsbadban.** Egy esti lap írja: *Fejérvári Géza* báró, a darabont-testőrség kapitánya néhány nap óta Karlsbadban időzik és ott szigorú kurát tart. Karlsbadból Ischibe megy a báró. A nyugalmazott „puffer”, aminek magát *Fejérvári báró* nevezte, Bécsből érkezett Karlsbadba. Kihallgatáson is volt a királynál, aki Ischit ajánlotta *Fejérvári* bárónak.

— Egyazon gyógyíthatatlan bajsuk van, — mondotta a király — *öreges vagyunk mind a ketten.*

Igy írják ezt Karlsbadból.

— **Bolgár-magyar barátkozás.** *Belgrad*-ból táviratozzák, hogy Bulgária utánozva Szerbia példáját, *magyar-barát politikát* akar *inaugurálni*. A bolgárok legközelebb meghívják magyar politikusokat, hogy látogassák meg Szófiát a bolgár viszonyok megismerése céljából.

— **Domány József állapota.** Hirt adunk tegnap arról a balesetről, amely *Domány József* aradi bornagykereskedőt érte *Muszka-Magyarádon*. A beteget szabadságtéri lakásán *Schuster* Henrik dr. kezeli, akinek a véleménye szerint *Domány József* állapotában, amely iránt redkivül sokan érdeklődnek, ma olyan nagyfokú javulás állott be, hogy rövid idő alatt elhagyhatja a szobát.

— **Vaggonkarter.** Megírtuk, hogy a magyarországi vagongyárak: a *Ganz*, *Schlick*, az aradi *Wetzler*, a *Danubius* és győri vagongyárak a régi kartert akarják főtámasztani. A gyárak kísérlete sikerült is, mert az érdekeltek már meg is egyeztek nemcsak az alapelvekre, de a részletekre nézve is. Így tehát a karter legközelebb már megkezdheti működését.

— **A dumát fölösztatják.** *Moszkvai* távirat jelenti: A cáfolatok ellenére is tartja magát az a hír, hogy a dumát legközelebb *fölösztatják* vagy *bezárják*. — *Pétervár*-ról táviratozzák, hogy több udvari tisztviselőnek váratlan elbocsátását *összeseküvés fölfedezésével* hozzák kapcsolatba. A testőrezredek tegnap *Carszkojeszelóban* gyűlést tartottak, amelyen számos követelést állítottak föl.

— **Az aradi arató sztrájk.** Megírtuk, hogy tegnap *Rajku* Sebőnek, a *Viktória* pénzintézet vezértitkáranak Arad határában levő tanyáján tizenhét munkás sztrájkba állott, mert *Rajku* nem akarta teljesíteni követeléseiket. A munkásokat a *Bedő Árpád* dr. városbíró helyettesítő *Lócs* Rzsó tanácsnok még tegnap maga elé

dézte és felszólította őket, hogy álljanak munkába, mert ellenkező esetben fegyveres erővel fogja őket erre kényszeríteni. A felszólításnak fogantja is lett, amennyiben a sztrájkoló munkások belátván, hogy nem érhetnek el eredményt, ma ismét munkába állottak. Az aratósztrájk veszedelme tehát Arad környékéről egyelőre elhárult.

— **Megszűnt bérharc.** A *Sebesy* Ferenc asztalos műhelyében másként héttel ezelőtt kiüldött sztrájk ma a munkások győzelmével véget ért. *Sebesy* teljesítette a segédek összes követeléseit és elfogadta az új műhelyrendet, amely július hó 2-ikétől a jövő évi május hó 1-ig lesz érvényben. A megkötött egyezség szerint a munkások hétfőn állanak munkába.

— **A szultán a grammofon ellen.** *Konstantinápolyból* írják: A szultán a grammofont igen veszedelmes kultur-találmánynak tartja, amelytől országát meg akarja védelmezni. Különbösen azt kifogásolja, hogy a mozlimok a Koránt beszélgépekkel mondatják el. Ennek a vallási visszaélésnek a megszüntetésére a szultán megtiltotta, hogy grammofonokat Törökországba szállítsanak.

— **A nagykorú mandátum.** *Nagykőrös* ről jelentik, hogy *Gubody* Ferenc, a nagykőrösi kerület képviselője legközelebb letesszi mandátumát s megtartja régi hivatalát, a ceglédi polgármesterséget. Nem lehetetlen, hogy *Nagykőrösön* újra *Eösvös* Károlyt léptetik fel.

— **Spanyol kolostorokból.** *Madrid* ből jelentik: A spanyol sajtót ismét kolostormesék foglalkoztatják. *Salmancában* megszökött *Petra de Pablos* 19 éves novicia, aki szökésének okául azt mondta, hogy folytonosan és rendszeresen kínozták. Egy magas falon kellett átmászni és leestében kitörte a lábát. Sehogyan se lehetett rábírní, hogy a kolostorba visszatérjen. — *Borzalmas* jelentést kaptak a *madridi* újságok *Piasenciából* is, ahol a *karmeliták* zárdájából egy *Llora Villares* nevű 80 éves apácát évek óta befalazott cellában fogva tartanak. A szomszédok egy éjszaka szivettépő segélykiáltásokat hallottak. Az alkada elment a zárdához és bebocsátást kért, de elutasították azzal, hogy — csak egy örült leányról van szó. A lapok összefüggést találnak e között és ama másik eset között, hogy a fogva tartott leány bátyja agyonlőtte a pontijól plébánost. *Piasenciában* még több efféle esetről tudnak.

— **Hörghurut Nagyhalmacon.** *Nagyhalmacon* tudósítónk jelenti, hogy ott *negyven* gyermek hörghurutban megbetegedett. A hatóság megtette a szükséges óvintézkedéseket a járvány megszüntetésére. A főszolgabíró elrendelte az óvoda bezárását.

— **A Kossuth nóta miatt.** *Nagybikindáról* írják: A helybelli állami gimnázium érettségizett diákjai folyó hó 21-én a Kada-féle kerti helyiségben lakomát rendeztek. Az ifjuság élénkelte a *Kossuth-nótát* is. Ez sehogysen tetszett a másik asztalnál mulató *Prekajszki* Pál, *Markovics* mokrinai tanító, *Granjil* jogász, *Sevics* villamos társasági alkalmazott és *Vilovszki* városi írnoknak. A Politcsemeték erővel belékötttek a fiatal diákokba. Izultálták, sörrel leöntötték őket és általában durván bántak el veük. *Hufnusz* József, az egyik érettségizett fiatal ember, a már vérig sértő bántalmazásokra a hencsög szerbek elé lépett s arra kérte őket, hogy hagyják az ifjuságot békében mulatni. Erre a szerbek késeket rántottak elő és *Hufnusz* össze-vissza szurkálták. *Dühük* olyan eszeveszett volt, hogy még a közbelépő kiszolgáló pincéreket is megtámadták. *Hufnusz*on *tizenhét* seurdást ejtettek. A fiatal ember sebeli oly súlyosak, hogy *Benceur* királyi törvényszéki vizsgálóbíró a sértült lakásán volt

kénytelen kihallgatni, mert felgyógyulásához alig van remény.

— **Tolvaj asszony.** Az aradi rendőrség ma letartóztatta özv. *Tokács* Józsefné *Gellám* Mária, aki legutóbb számos mozsárlopást követett el. Kihallgatásakor kitént, hogy különböző lopásokért már nyolc évi börtönt ült. A tolvaj asszonyt átkísérték az ügyészség fogházába.

— **Bolhák, svábok, poloskák** legbiztosabb pusztító szere *Vojtek* és *Weisznel* Aradon. 112

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Az ügyészi kar szabadságon.** Az aradi kir. ügyészi karban július 1-én kezdődnek meg a szabadságolások. *Szokolczay* Lajos kir. ügyész augusztus 1-től augusztus 30-áig, *Pogonyi* Nándor alügyész július 4-től július 31-éig és szeptember 10-étől szeptember 22-éig, *Fikler* Károly dr. alügyész július 1-től augusztus 15-ig, *Kovács* József alügyész pedig augusztus 15-től szeptember végéig mennek szabadságra. *Moroza* Dénes aljegyző július 16-án kezd meg egy havi szabadságát.

§ **Apa a fiu ellen.** Egy fiatal subanc állott ma az aradi törvénytörök előtt azzal a váddal, hogy atyját meglopota. *Lupán* József, egy jómódu maroszlatai földművelő gazdának fia a múlt hónapban feltörte apjának padlását és onnan hét kilogramm babot lopott el. Az ellopott tárgy értéke csekély volt, de *Lupán* Szimeon mégis feijelentette fiát az aradi ügyészségnél. A mai tárgyaláson az apa fiának szigorú megbüntetését kérte. A törvénytörök belga-zoink látván a bűncselekményt, a fiut hat havi börtönre ítélte. Az ítélet ellen *Lupán* József védője felebbezett.

§ **Hamis eskü provízió miatt.** A múlt év végén *Szimeon* Péter radnai gazdálkodó megbízta *Fekete* István ügynököt, hogy adja el szőlőoltványt. *Szimeon* tízezer szőlőoltványt adott át az ügynöknek, aki minden ezer darab oltvány után tíz korona províziót kötött ki magának. Az ügynök a szőlőoltványokat el is adta, de *Szimeon* csupán négyezer oltvány után volt hajlandó a províziót megfizetni, azt állítván, hogy csak ennyinek eladására adott megbízást *Fekete*nek. Az ügynök erre hatvan korona provízióért a radnai kir. járásbíró előtt pört indított *Szimeon* ellen. A pör során *Fekete* tanukkal akarta igazolni követelésének jogosságát, de minthogy *Szimeon* megesküdött arra, hogy ő csak négyezer oltvány eladására adott *Fekete*nek megbízást, a járásbíró elutasította keresetével az ügynököt. *Fekete* az ítélet kihirdetése után *hamis eskü* miatt feijelentést tett az aradi kir. ügyészségnél *Szimeon* ellen. Az ügyészség el is vállalta a vád képviselését s ma volt ebben az ügyben a törvénytörök ítéltárgyalás. A kihallgatott tanuk valamennyien *Fekete* javára vallottak és így bizonyítást nyert, hogy a vádlott hamisan esküdött meg. A törvénytörök *Szimeon* Pétert három hónapi fogháza és 200 korona pénzbüntetésre ítélte. A védő felebbezett az ítélet ellen. A tanács elnöke *Bittó* József, a vádhatóság képviselője *Pogonyi* Nándor alügyész volt.

NAPIREND.

Június 28. Csütörtök. Róm. kath. naptár: *Irenaeus*. — Protestáns naptár: *Irenaeus*. — Görög-keleti naptár (június 15.): *Amosz* próféta. — A nap kel 4 óra 5 perccor, nyugszik 8 óra — perccor.

Időjelzés. A központ meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, száraz, derült.

Június 28. Az aradi turista-egyesület kirándulása az *Aldunára*. — Iskolaszéki ülés délután 4 órakor.

Június 29. Tenyészállatkiállítás Erdőhegyen. — Lovverseny *Kisjenőn*.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktörzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, Jun us 27.

Amerika 5 olcsóbb. Kínálat és vételkedv jó. Elkeft 15,000 métermázsza buza jól tartott árakon. Az árak 50 kilónként számítva:

Déli törzsde.

Buza októberre 7.80—7.81
Rozs októberre 8.07—8.08

Zab októberre	6.59—6.59
Tengeri júliusra	6.44—6.45
Uj tengeri 1907-re	5.70—5.71
Aprilisi buza 1907-re	6.69—6.70

Zárás és átlag

Buza októberre	7.81—7.82
Rossz októberre	8.07—8.08
Zab októberre	6.58—6.59
Tengeri júliusra	6.41—6.42
Uj tengeri 1907-re	5.70—5.71
Aprilisi buza 1907-re	6.69—6.69

Irányzat lanyha.

Zárás és átlag

Osztrák hitelrészvény	669.75
Magyar hitelrészvény	802.25
Leszámitolóbank részvény	511.—
Rima-Murányi vasmű részvény	574.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	678.—
Közuti vasút	582.50
Városi villamos vasút részvény	319.50
Erzsébet szanatórium sorsjegy pénzben	9.—
Erzsébet szanatórium sorsjegy árúban	10.—

CSARNOK.

Feőbíró uram esete.

Irta: Nógrádi László.

(3)

(Folytatás.)

III.

Hát persze, hogy nem hiába nevezte Rokolya Agnes főbíró uram szamarainak a nemes tanácsot. Persze nem! Hiába, már az asszonyoknak mindig több magukhoz való eszük volt, mint az embereknek. Lám, lám, ki gondolta volna, hogy a „Stadttracht“, a „Gemein“ citátumai mögött nem annyira a hideg ész, mint inkább a forró vér áll. Pedig az áll! Főbíró uram magának hozta a törvényt, a maga kedvéért . . . no meg egy kicsit az övé. Dobák Martonné nemzetes asszonyom okából is.

A törvény kidobolása óta főbíró uram legalább is olyan szent férfiú hírében állt, mint Horák gárdián uram. Híre szaladt a szécsényi híres főbíróknak. Hőmpölygött, gemolygott a bír. Mire Ságira ért, már úgy szót, hogy a szécsényi főbíró csodatevő: bűnösök megigazulnak, a betegek meggyógyulnak.

— És a szegények meggazdagodnak — mondá Sülye Péter Lapujtőről. Ez másképp nem is lehet.

— Persze, hogy nem. Így van, kontrázott ez is, az is, mert hát a jó palóc atyafiak fantáziája mindig hatalmas vala s ha egyszer megért, sohase is állott meg. Hiteles palóc krónikák őrzik Gergely János nevét, kiről megvagyom írva, hogy holta után is eljárt a menyecskeknek, szép lányoknak mesélni a fonókba (sőt a szép Gulya Borcsát meg is tapogatta.) Szállt a szóbeszéd, Ipoly-völgyön föl, Karancsvölgyön le, le a Medves aljától a Mátráig, Zagyva-völgyén le Hatvannak. Ott megrekedt a kontyos török várban. A török csak nevetett. Ben-Fül nagyságos basa mordult, mordult egyet:

— Jó dolguk van a szécsényieknek, hogy szenteket növelnek.

— Erdemes szent lehet az, kegyelmes bassz, mondta rücskösképű diákja a basának, mert azt mondják, hogy betegeket gyógyít, szegényeket gazdaggá tesz.

— Hogy mondod?

— Ugy beszélnek fényes uram.

— Nem volna rossz megszerezni, diák, mordult fel a basa.

— Kegyelmes uram, van itt a várban egy szécsényi rab is, valami Rokolya Péter, talán az tudna valamit mondani.

Rokolya uramat a fényes basa elő vezették azon nyomban.

— Ki mi az a szécsényi főbíró, valami Brozsek, kérdezte a basa.

— Nagy gazember az nagyságos uram, mert különben azóta kiváltott volna.

— Szentnek mondják, gyaur eb.

Rokolya uram megcsóválta a fejét.

— No, eb, hozd el a bírót és te szabad lész. Tíz harcost adok melléd.

— All az aiki, nagyságos uram.
— De vigyázz, mert ha meg akarnál csálni, a fejed hozzák vissza. Érted?

— Érttem, fenyés ur.

Rokolya uram maga válogatta ki embereit, tíz gyakorlott porgyázót, akik a pokolba, vagy menyországba is hajlandók lettek volna menni, ha rablásról volt szó. Ezekkel aztán nekiindult Szécsénynek ökelme.

Főbíró uram híre pedig napról-napra növekedék. Egy egy processzió el is jött Pillingből, Szakalból, hogy megtiszteljék szép énekszóval a szécsényi bírót.

Módfelett büszke volt főbíró asszonyom, mert a feleségnek is érdem az, ha ilyen szent-hitű az ura. Már a szécsényi gárdián is lépéseket akart tenni, mert a papocskáknak is érdem az, ha igéjük ennyire termékenyítő a lélekre.

Itt ott ugyan hallatszott még hang. Kupák János uram mordult, mordult egyet, meg Cserrep Mihály, de hát az ő szavát elnyomta a Karancstól, Ipolytól visszaverődő hír.

Csak Rokolya Agnes mosolygott.

— Soha ennyi szamarat, gondolta a nemzetes asszony. Soha ennyi szamarat. Hisz csak szólni akarnék. Tudott ő, amit tudott. Már hogyné tudta volna, hiszen talán még a világ is elmúna, ha egyik szép asszony nem tudná, hogy mit csinál a másik. No persze meg a harmadik, negyedik, mert szép asszonyok, hála Istennek akadnak, akadnak . . .

Hát mi asszony lett volna Rokolya Agnesné asszonyom, ha nem tudja, hol tölti főbíró uram igen gyakorta az éjszakák egy részét. Persze, hogy tudja s ezt jó volt tudni Rokolya Agnes asszonyomnak is (épp azért kuttatta ki, hisz mindig jó tudni egyik asszonynak, mit főz a másik), mert hát no . . . no . . .

Ugy, ugy, gyors egy állapot így két esztendő óta tel ővegyességbe sinlődni. Pogány egy dolog. Hogy tudjon megállni egy szegény özvegyasszony? Tamasztó karó kell a rozsnak is. Lám a főbíró ember, mégis ott a kezében a mogyo ópálca (azzal megy Dobákoé asszonyomhoz is). Ez a Póky uram meg olyan egy áldott ember! . . . Szóval Póky uramnak megsugta a titkot Rokolya Agnes asszonyom. Csak neki (ámbar itt némi kétség férhet a krónikához). Jó helyre tette, nem bolondult meg Póky uram, hogy tovább adja. Jobban esett a mézecske egymagának szopogatni. Nem kellett semmitől se félni, még Pókyné asszonyom se gyanakodott (mindent őriz a főbíró), Istennek ajánlva lelkét estéknél lefeküdt és aludt. Az alvás nagy szenvedélye volt ökelmének. Azt tartotta, hogy haragszó után legjobb az imádság, az imádság után meg az alvás. A híres törvény óta aztán aludhatott nyugodtan a nemzetes asszony. Póky uram ezt a circumstanciát is kihasználta, mert majd nagyobb lator volt, mint a főbíró. De hogy jutott észébe Rokolya uram.

Pedig már Rokolya Péter uram közeledett.

(Vége következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Junius 27 —

Központi szálloda. Lecky István min. osztálytanácsos Kevermes. — Báró Korb Tivadar birtokos Fiume. — Cziffra Károly magánzó Budapest. — Bock Jenő dr. orvos Battonya. — Schwab Károly magánzó Karánsebes. — Szöllösi Dezső gazdalkodó Nagygáj. — Vaina Rusálie végzett tanuló Temesvár. — Bernátzy Jenő dr. m. kir. adjunktus Budapest. — Wortman József tanár Geisenheiman Rhein. — Fenyvesi Dávid kereskedő Budapest. — Csiky Tivadar főszolgabíró Nagyhalmagy. — Neustädter E. H. gyáros Stuttgart. — Battel Colre George mérnök Páris. — Farkas Balázs utazó Budapest. — Klein Antal utazó Budapest. — Grünfeld Samu hírlapíró Budapest. — Havasi Márton kárbeszéd Budapest. — Hoffer Imre utazó Budapest. — Kosuba Ferenc magánzó Budapest. — Bauer Ernő igazgató

Borossebes. — Csiky Kálmán birtokos Seprős. — Deutsch Gusztáv mérnök Bécs

Vass szálloda. Charles S. Welles London. — Kemény Emil Budapest. — Székely Zoltán Budapest. — Weinberger Izidor Budapest — Wachsmann Dezső Budapest. — Schlachter András Elek. — Darvas László Gát. — Laufer Gábor Budapest. — Polacsek Miksa Gurahonc.

Nádor szálloda. Hermann Bernát kereskedő neje Repszeg. — Nemcsik István utazó Alibunar. — Friedmann Samu kereskedő neje Gyulica. — Halburk Frigyes kereskedő Brád. — Löwinger Rezső kereskedő Brád. — Hirsch Bernát igazg. tanító Kisjenő. — Weisz Vilmos piacár Budapest. — Vittmann György földbirtokos Elek. — Opreán Traján lelkész Sz-Csanád — Blága György lelkész Homorog. — Szabo István földbirtokos Szentleányfalva.

Nyári színház.

Csülörtökön, 1906. évi június hó 28 án

Kurucz Feja Dávid.

Dráma 4 felvonásban. Irta: Dr. Fényes Samu.

SZEMÉLYEK:

Feja Dávid	Hunyadi J.	Petneházy	Faludi K.
Fejáné, anyja	Bácsné.	Esze Tamás	Kesztler Ede.
Judit, neje	Zalai Margit.	Karaffa	Mariházi M.
Böske, húga	Körössy Juli.	Bolond	Borbély S.
Gábor, lantos	Beregi S.	Lányi Samu	Várnai Jenő.
Ráskayné	Kápolnai J.	Schuchnagel	Kulcsár L.
Karove Jakab	Szathmári A.	Lányiné	Benkőné P.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTÉR.*

Dr. Ursu János

ügyvédi irodáját

1694

Aradon, Boros Béni-tér 4. sz. a.

(Szelle-ház)

megnyitotta.

A haj ápolása. A hajhullás leggyakoribb okainak egyike, mint azt már a világ leghíresebb bőrgyógyásza is bebizonyították, a fejbőr korpa képződés. Ezen kellemetlen betegségben szenvedők a legrövidebb időn belül teljesen megkopaszodnak, miután a fejbőr korpa képződés a hajtalajt megglazítja és a haj gyökereit kiszárítja. Számtalan hazai és külföldi orvos ajánlja a „Petrolin hajszesz“ és ezekre meglehetősen elismerő leveleket küldött, hogy néhányszori használat után megszűntet mindennemű hajbetegséget, meggátolja az őszülést és meglepő módon elősegíti a haj újra növeését. Vásárlásnál a fenti védjegyre tessék szigorúan ügyelni. Minden más e néven forgalomba hozott hajszesz csak silány, ártalmas utáztat. Kapható az egyedül készítőknél: Korán és Wachsmann drogeria és cosmeticai laboratorium, Szabadka.

Főraktár: Földes Kelemen gyógyszerész urnál. 1809
Kegedüs Gyula kereskedő urnál.

a legjobb fém-tisztító szer. 3853

Mindenütt kapható.

Gyár: Lubszynski & Co., Berlin NO.

Férfi öltöny szöveteket leszállított árban árusítunk.

35% megtakarítás!

1536

Szövet maradványok csak rövid ideig kaphatók!

Telefon szám 475.

Leichner és Fleischer

kizárólagos posztó gyári raktárban

ARAD, Szabadság-tér 17.

Ügyes segédet

keresünk, 1702

csak is jó referenciákkal bíróktól kérünk ajánlatot.

Rosenblüh H. és Társa.

Egy tanuló fölvetik.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy egy

úri és női műcipészeti műhelyt

nyitattam, ahol elvállalok minden a szakmába vágó munkákat a legdiszesebb kivitelben hibás lábakra is. Ugyazintén elvállalok mindenféle javításokat.

Levelező-lappal való megkeresésre a házhoz azonnal elmegyek. 1324

Kiváló tisztelettel

Bodor Béla

úri és női műcipészeti

József főherczeg-ut 18. szám.

Vidéki fogyasztási szövetkezet részére

üzletvezető

kerestetik

fizetés és üzleti nyereség részesedés mellett.

Czím megtudható a kiadóhivatalban. 1568

Veszek

urasságoktól használt nyári és téli férfi ruhákat, utazóbundákat, háló, ebédlő és más butorokat

a legmagasabb áron veszek és eladok. Kívánatra vagy levélbeli meghívásra házhoz is megyek.

Menczer Márton

Arad, Árpád-tér 5. sz.

(Izraelita templom épület.)

18248—1906.

Hirdetmény.

Az 1888. évi XLIV. t. cz. 18. § a értelmében közzhírré tesszük, hogy az 1906—1907. évekre való érvénynyel kiveendő III. oszt. kereseti adóra vonatkozó kiszámítási javaslatok folyó június hó 26 án kezdődő 8 napra oly czélból tetetnek a városi adóügyi osztály I. számú helyiségében közszemlére, hogy azokat mindenki megtekinthesse és az öt vagy másolat illető adójavaslatokra nézve netalán észrevételeit a fenti határidő alatt írásba a kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb az adókereseti bizottságnál szóval is előterjeszthesse. Arad, 1906. évi június hó 28.

A városi tanács.

Üzlet átvétel!

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű helybeli és vidéki közönséget, ugyazintén nagyrabecsült rendelőimet, hogy 15 évig

Gorzó és Társa

czég alatt fennálló

ozipészüzletet

amelynek fennállása óta beltagja voltam, a mai napon átvettem s azt ezentúl a saját nevem alatt fogom tovább vezetni. 318

Kiváló tisztelettel

Bolezni Antal,

czipész. Salacz utca 2. sz.

Ház, birtok vétel és eladás,
terményközvetítő

kereskedelmi ügynöki
iroda

ZEINER IGNÁCZ

Simonyi-utca 6. sz.

a leggyorsabban teljesíti az e téreni

megbízásokat. 291

Magyar gyógybor.

C-odálatos hatása a

Rozsnyay-féle Pepsin-bor.

Gyomorbetegeknek, kik gyengén emésztenek, szabályozza az emésztést és fokozza az étvágyat. Még teljesen egészségesek is, a kik érzik, hogy valamely kedvező ételből többet ettek, egy pohárkával közvetlen étkezés után bevéve, minden emésztési zavartól megkíméltek. Lábbadozóknak nélkülözhetővé teszi a sokféle mesterséges tápanyagot. Hízoló gyógymódnál kiváló sikerrel alkalmazható. Egy üveg ára 3 kor. 20 HIL.

Dr. Rozsnyay étpora

elbőfőségénél, gyomori gyomorégésénél és emésztési zavaroknál kitűnő. Egy doboz ára 70 HILÉR.

Kapható:

Rozsnyay Mátvás

gyógyszertárban

3841

Arad, Szabadság-tér.

A hölgyek legszebb díszje

a fehér és tiszta arczbőr,

ezt elérhetjük a bámulatos, csodás hatásáról hírneves

Hajós-féle

ARADI IBOLYA-CRÉME

használatát által.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arczisztatlanságot
egy osapásra megszüntet!

Ára 1 korona, dupla tégely 2 korona.

Ibolya-crème szappan 70 HIL. Ibolya-hőlgypor fehér, rózsás vagy krém színben doboza 1 K. 20 f. Ibolya-tej (Eau de Violette de Hajós) 1 korona.

Óvakodjunk utánzatoktól!

A bevásárlásnál csakis Hajós-féle Aradi készítményeket tessék kérni és elfogadni.

Kapható a feltalálónál:

Hajós Árpád

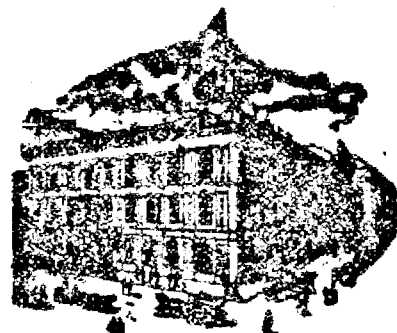
gyógyszertárban

3861

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

további Földes Kolumbán, Kosztuth Pál, Ring Lajos, Vojtek Kálmán 17027-
szerecs uraknál és Vojtek és Weisz droguáriájában.

Grand Hotel
"HUNGARIA"
Temesvár.

Első rendű szálloda

Hegész utj, a képzeltető Comforttal berendezve.

Gyönyörű kávé- és étterem helyiségek.

Szép nyári és téli kert. — Társalgó és játéktér. Tus- és kád-fürdők a házban, valamint plüsch szobák reggeli étellel. Pontos kiszolgálás és a lehető legmesszebb menő méltányosság biztosítottak. Teljes tisztelettel Müller Mihály szálloda.

Városi, vármegyei és Interurbán telefon állomás 28

12581—1906.

Hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi miniszteriumnak rendelete nyomán ezennel közzhírré tesszük, hogy a gödöllői m. kir. állami méhészeti gazdaságban a folyó évben szeptember hó 15 én kezdődő két éves méhészmunkástanfolyamra pályázatot hirdetett.

A részletes pályázati feltételek a városi levéltárban betekinthetőek.

Arad, 1906. évi június hó 28 án.

A városi tanács.

384—1906. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. czikk 102. § a értelemében ezennel közzhírré teszi, hogy az aradi kir. járási bíróság 1906. V. 525/3. számú végzése által Korona takarékszövetkezet és hitelintézet jelentkező végrehajtató javára, Ifj. Balcsó Antal aradi lakos ellen 240 kor. tőke és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság és felelősök által és 590 koronára becsült butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak.

Ezen árverés az aradi ipar és népbank 280 kor., Dr. Heitz Nándor 48 kor. 92 HIL., Fodor L. és Fia czég 498 kor. és Feszler Károly 54 kor. követelése és jár. erejéig is meg fog tartatni.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon, Batthyány-utca 16. sz. a leendő eszközlésére 1906. évi június hó 30 napjának d. u. 4 órája natáridőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsélen alul is eladotni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. czikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Arad, 1906. évi június hó 18. napján.

Györffy Arnold,

1705 bírósági végrehajtó.

351—1906. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi szin- és bérházban Fürst János által bérelt Lloyd helyiség előszobája s clozetja átala- kítási munkáinak elvállalása iránt folyó évi július hó 9-én d. e. 10 órákor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 1128 korona 24 fillér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5/10-á készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

A munkákért járó kereseti összeg csak 1907. évben lesz kifizetendő.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a fenti záros idő letelte előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1906. évi június hó 25-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k. aljegyző.

11868—1906.

Hirdetmény.

Az 1888. évi XLIV. t. czikk 16. illetve 18. § a értelmében közhírré tesszük, hogy:

A) a városi közegek által az 1905. évre való érvénnyel kivetett I—II. osztályú kereseti adó, földadó, ennek általános jövedelmi pótdója, legyveradó, országos betegápolási pótdó, gazdasági család és munkás segélypénztári járuléka, — az 1905—1907. évekre való érvénnyel kivetett házadó és ennek általános jövedelmi pótdója, továbbá:

B) a királyi pénzügyigazgatóság által az 1905. évre való érvénnyel, állandó illetmények után kivetett IV. oszt. kereseti adó, tőkekamatadó és hadmentességi díjra vonatkozó kivetési lajstromok azon czélből tétetnek folyó június hó 15-én kezdődő 8 napi közszemlére a városi adóügyosztály I. számú helyiségében; hogy netáni felszólamlásukat azon adózók, kik a sérelmezett adónemmel már az 1904. évben voltak megróva; a lajstrom kitételének napját — azon adózók pedig, kik a sérelmezett adóval ezuttal első ízben rovatnak meg, adótervezésüknek az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt bélyegtelen kérvényben előterjeszthetik.

A városi közegek által kivetett „A” alatt felsorolt adónemek közül a gazdasági család és munkássegélypénztári járuléka elleni felebbezések a polgármesternél és a kir. pénzügyigazgatóság által kivetett és B. alatt felsorolt adónemek elleni felebbezések az aradi kir. pénzügyigazgatóságnál adandók be.

Erről azzal értesítjük a városi közönséget, hogy elkésve beadott felebbezések tárgyalatlanul fognak elutasítatni.

Arad, 1906. évi június hó 15-én.

A városi tanács.

Mindenki csak „RÉPÁTI” ásványvizet vegyen és igyék, ki hosszú életü akar lenni, és azért is, mert feleslegessé tesz és pótol sok osztrák és egyéb külföldi ásványvizet.

Székelgyöföldi:

Hazai víz:

„RÉPÁTI”

a székelgyöföldből fakad eszményi tisztaságban és bacillusoktól mentesen, szénsav és vasdus tartalommal.

„RÉPÁTI” kitűnő gyógy- és üdítő hatású ásvány- és savanyúvíz, mely alkotórészeinek szerencsés összetételénél és kellemes ízénél fogva a continens elsőrendű gyógy- és savanyúvizei közé tartozik.

A „RÉPÁTI” az előkelő világ kedvenc asztali vize és különösen jó eredménnyel használatik **köhögés, rekedtség, gyomor-, máj-, vese- és bél-bajok** ellenében, valamint a **húgyzszervek** minden bántalmai **köszvény, vérszegénység, tüdő- és a légző és emésztő szervek** betegségei ellen.

Daczára annak, hogy a „RÉPÁTI” üdítő kellemes és kiváló gyógyhatású víz, rendkívül olcsó és azért mindenkinek ki egészségét becsüli mint állandó gyógyítást egymagában is vagy **borral** avagy **tejjel** vegyítve leg- melegebben ajánlható.

„RÉPÁTI” minden nagyobb **üszkerkereskedésben** kapható és **magánlakásokra** is szétküldetik. Arad és vidéki vevőknek legalább egy láda (50 üveg) megvételénél a szállítás az aradi állomásra ingyenesen történik.

Kizárólagos főraktár Arad és vidékére **Boros Lajosnál** raktár és lakás Árpád-tér 5.

Telefon szám 126

Telefon szám 126.

WUNDER, kárpitos műterme

Temesvár-Belváros,

Korvin Mátyás-utca 3.

Ajánlja fővárosi minta szerint berendezett kárpitos műtermét, a legujabb, legstíluszerűbb és legolcsóbb díszítéseit és butor- munkáit. — Elvállalok — konkurrenzia nélkül —

lakás-, villa-, szálloda- és iskola-berendezéseket

a legerényebbtől a legelegánsabbig, helyben és vidéken. Szám- talanszor bebizonyítottam, hogy 11 év alatt a külföldön, u. m.: Németországban, Belgiumban, Hollandiában, Amerikában stb. a legnagyobb és legelőkelőbb műtermekben szerzett tapasztalataim révén azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen követeléseknek a legpontosabban megfelelek és remélem, hogy a m. t. közön- ség bizalmát megnyerem.

Kiváló tisztelettel

WUNDER VILMOS.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely zsirtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan zsír szepítő, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kiftések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

8881

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

9676—1906.

Hirdetmény.

Utóbbi időben ismételtén előfordult az az eset, hogy egyesek a város határában lövöldöztek.

Mintán sem a város területén, sem pedig a város közvetlen közelében lövöldözni nem szabad: ezen tilalom ellen vétők az 1879. évi XL. t. cz. 115 § a alapján 100 koronáig terjedő penzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén megfelelő elzárással fognak büntetettlni.

Arad, 1906 évi június hó 21-én.

Rendőrkapitányság.

Aki

jó és tartós cipőt akar venni, az forduljon

BALOGH SÁNDOR

uri és női cipészhez

Arad, Boros Béni-tér 19. szám,

hol a legdivatosabb

uri-, női- és gyermekcipők

készülnek a legjutányosabb árak mellett pontos kivitelben.

Javításokat elfogadok s azokat a leggyorsabban eszközölöm.

NAGELE ANTAL

gyógyszerháza a Szt.-Háromsághoz

Temesvár, Gyárváros fő-u. 44.

„HELEN”

arc- és kézcreme szepítő, májfoltok és mindennemű bőrtisztatlanságok ellen. Este lefekvés előtt használandó.

Tégelye I kor. Próbátégely 60 f.

„HELEN”

mosdó víz üvegeje I korona.

„HELEN”

pouder dobozza I korona.

Hozzávaló szappan drb. 80 fill.

13144—1906

Hirdetmény.

Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság által az Arad sz. kir. városban kiadott italmérsi és eladási engedélyek után az 1906, 1907. és 1908. évi kivetési időszaka I. fokban kivetett italmérsi illetékek ellen törvényes határidőben beérkezett felebbezéseknek az Arad sz. kir. város területére az 1899. évi XXV. t. cz. 17. §-a értelmében megalakított italmérsi illeték felszólamlási bizottság által leendő tárgyalásra 1906. évi július hó 6-ik napja tüzetett ki a tárgyalás reggel 8 órákor kezdődik és Arad sz. kir. város székházának (városháza) földszinti kistermében fog megtartatni.

Erről az érdekelt feleket ezen hirdetmény útján értesítjük.

Arad, 1906. évi június hó 23.

A városi tanács.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A kinek

ismeretség híján

házastársa,
névelőre,
háltvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vímcsellőre,
keréksze,

kulcsárnóra,
gazdasszonyra,
szakácsnóra,
szobaleányra,
házi- vagy
irodasszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége

AKI

eladni kíván

butort,
sengort,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üreltet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

működését vétele vagy bérbevétele esél-
jéből keresi;

AKI

valamely állást betölténi kíván: legbizto-
sabbán értesítse, ha az

„ARADI KOZLONY“

kis hirdetési

vevőit barátságja.

Eladó.

Egy teljesen jó karban levő, 6
faútból és 1 kis díványból álló
garnitúra eladó. — Cim a kiadó-
hivatalban.

Kápolna-utca 8b szám sarok

külön álló szép lakás földszint,
mely tiszt lakásnak kiválóan al-
kalmas, 4 parkettirozott és 1 cse-
lédszoba, üvegezett folyosóval, vil-
lanyvilágítás, vízvezetékekkel, istálló
6 lóra, kocsiszin stb., ugyanott egy
nagy berendezett borpince azonnal
kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál,
Lipót-utca 14. szám. 1565

Házasodni óhajtó urak

(vagyonatlanok is) dískréti módon
értesítést kapnak 5—200.000 márka
hozományjal bíró hölgyek felől.
Küldje csak címét bizalommal:
Fides, Berlin 18. címre. 1624

Jucker ló!

Egy pár szép fiatal hibátlan és
szelíd 15—16 markos jól futó jucker-
ló megvételre kerestetik. Cim:
Popp Vilmos, Muszka-Magyarad.
1649

Házat keresek!

Öt-hat szobás földszintes házat ke-
resek bérbe, esetleg megvételre a
belváros valamelyik forgalmas ut-
czájában. Lehetőleg a Batthyány-
Széchényi-, Perényi-, vagy Ferdinánd-
utczákban. Értesítések e lap
kiadóhivatalába küldendők „Föld-
szintes ház” jel alatt.

Gabonaüzletemben

egy jó családból való gyakornok,
ki 4 középiskolát végzett, a ma-
gyar és német nyelvet bírja, fize-
téssel azonnal alkalmazást talál.
Welsz Adolf, Ujarad. 1671

Szalonna, zsir

és minden hentesáru a legjutányo
sabb napi áron kapható, szalonna
só 50 kilo 5 korona Garai Károly
hentes üzletében Aradon, Boczkó-
utca 2. szám, Háltérrel szemben.
1704

Dr. Wolfner Pál

a Socializmus története füzve 2 kor-
köttve 3 kor. **INGUSZ I.**
ÉS FIA könyvkereskedésében
Telefon 517 235

Kerestetik

egy 2—8 szobás lakás, fürdőszo-
bával, esetleg kis magános ház,
lehetőleg a főter közelében. Aján-
latokat a kiadóhivatal továbbít.

Veszek könyvtárat,

egyed könyveket és hangjegyeket
legmagasabb áron. Kerpel Izó
könyv-, papir- és zeneműkereske-
dése, könyv- és zenemű köcsön-
tára, Aradon. 264

Felső kereskedelmi iskolát

jó sikerrel végzett ker. gyakorlott
levelező jó referenciákkal, 1500
kor. kezdő fizetéssel alkalmazást
nyer. — Bővebbet a kiadóhivatal-
ban. 1854

RÉZ ÉS VASBUTORGYÁR ARADON.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a tavaszi sasionra való tekintettel a villa-
és kerttulajdonos urakat, hogy

kerti lugasaim, székeim-, padjaim- és napvédőim

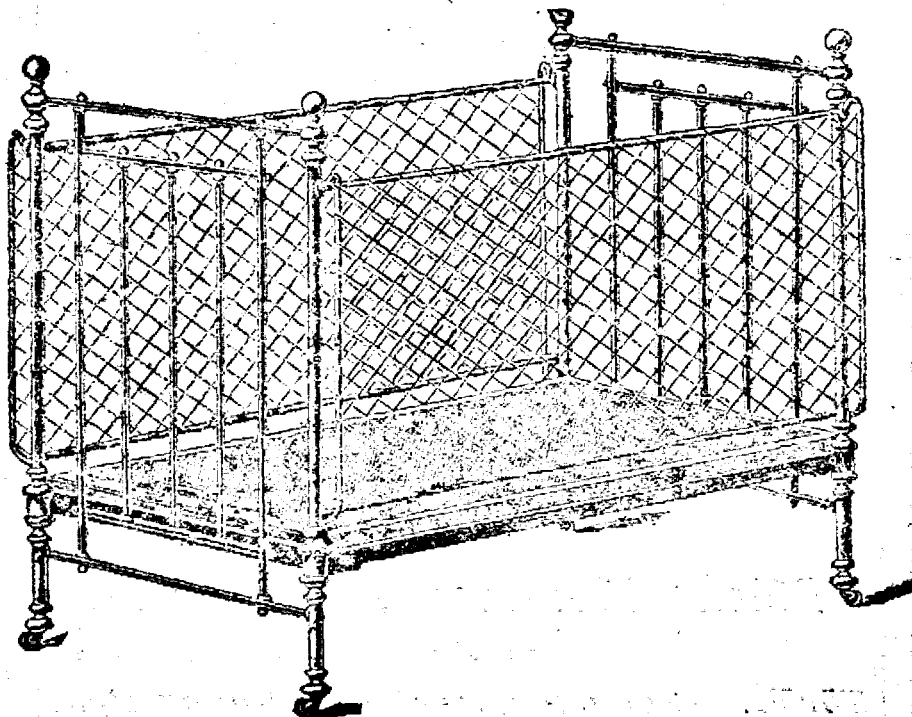
elsőrendű, számtalan évekig tartó, rendkívül izléses kiállításban nagy mennyiségben
rendelkezésre állnak bármilyen nagyság és méret szerint.

Saját gyártmányu 918

réz- és vasbutorok, sodrony-ágybetétek

pazar kiállításban.

kívánatra képes árjegyzékkel vagy írásbeli legszolgálok költségvetéssel.

Szíves megrendelést kér kitűnő tisztelettel

FLEISCHER TESTVÉREK.

Gyárhelyiség: Aulich Lajos-utca 14. szám.

Raktár: Lázár Vilmos-utca (Földes-palota.)

Telefon szám 423.

Pavaszi és nyári idényre

színes

bőr - különlegességekben

nagy választék áll az igen tisztelt
vevőim és a n. é. közönség b. ren-
detkezésére, miért is szíves rende-
lésüket kéri

Kitűnő tisztelettel 762

Seelinger M. Andor

ur és női mintacémpészete

Arad, Szabadság-tér 4. szám.

Orthopäde gyógycipők nagy sikerű
eredményekkel készülnek.

Városi és megyei telefon 115 szám.

SZALLASY ALADÁR

harisnya-kötődeje

Arad, Forray-utca (Kristyóry-ház)

Elfogad mindennemű

harisnyák kötését és fejelését,

valamint 501

keztük, kamáslik, alsószok-
nyák, alsóingek és minden e
szakmába vágó javításokat.

Női és férfi fejelés 50 fillértől 60—
70 fillérig, gyerek harisnya 40—50
fillérig, női harisnya új 80 fillértől
egész 1 kor. 40 fillérig, férfi haris-
nya 60 fillértől 1 kor. 20 fillérig.

Magamat a t. közönség szíves
figyelmébe ajánlva és becses párt-
fogását kérve, maradtam

kiv. tisztelettel SZALLASY ALADÁR

Jó házból való fiu

tanulóul

azonnal felvétetik.

Iskolázott fiuk előnyben része-
sülnek. 1697

Dürr Gusztáv

csemege-, fűszer-, pezsgőbor- és ásvány-
viz-kereskedése

Arad, a városházzal szemben. Telefon 118. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség és igen
tisztelt vendégeim tudomására hozni, hogy
a legjobb hírnevnek örvendő

vendéglő és sörházat

„Uj Zenélő Órához“

Temesvárott, a városház utcában és
azt személyesen vezetem tovább.

Iparkodni fogok kitűnő konyha és pince
által, valamint pontos kiszolgálás által,
a n. é. közönség szíves jóindulatát meg-
nyerni és vendéglőm jó hírnevét megerő-
síteni.

Számos látogatást kér tisztelettel

Müller Károly

571

az „Uj Zenélő Órához.“

Temesváron.

Keti részletfizetésre

adok

órákat és ékszereket.

Készpénzért veszek

órákat, ékszereket, törött aranyat,
ezüstöt, gyémánt s brilliánt köveket.

Nagy órajavitó műhelyemben

minden 137

Órajavitás 80 kr.

Zsebóra üveg 10 kr.

Schwimmer Albert

órás és ékszerész Arad,

Szabadság-tér 5—6. szám alatt.

(Pószl kávéház mellett,

Flumme kávéházzal szemben.)

11868—1906. sz.

Hirdetmény.

Az 1906. évi május hónap-
ban engedélyezett italmérések vár-
ható forgalmáról az aradi m. kir.
pénzügyőri biztos által küldött
összeírású jegyzék 5 darab ívét
az állami jövedékről szóló 1899.
évi XXV. t.-cz. 17. §-a és az erre
vonatkozó utasítás 17. §-a értelmé-
ben 1906. évi június hó 21-ik nap-
jától számítható 8 napra közszem-
lére azzal tesszük ki, hogy azokat
az érdekeltek, névszerint Dobay
Sándor, Kling Jakab, Welsz Nát-
hán, Arad hegyaljai szőlősgazdák
szövetkezete és Szabó Mihály, a kik
italmérési engedélyt kaptak, nem-
csak megtekinthetik, hanem az
azokban kitüntetett forgalmi ada-
tokra nézve úgy nevezettek, mint az
aradi kereskedelmi testület és ipar-
testület is nyújthatnak be a város
fogyasztási adófelügyelőségénél ész-
revételeket.

Arad, 1906. évi június hó 16-án.

A városi tanács.